

www.tno.nl

TNO-rapport

T
F

Arbo-check in de thuiszorg

Datum	20 april 2007
Auteur(s)	Daniëlle Bennink
Aantal pagina's	54
Aantal bijlagen	3
Opdrachtgever	TNO Leiden, Kwaliteit van Leven

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, foto-kopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van TNO.

Indien dit rapport in opdracht werd uitgebracht, wordt voor de rechten en verplichtingen van opdrachtgever en opdrachtnemer verwezen naar de Algemene Voorwaarden voor onder-zoeksopdrachten aan TNO, dan wel de betreffende terzake tussen de partijen gesloten overeenkomst.

Het ter inzage geven van het TNO-rapport aan direct belang-hebbers is toegestaan.

© 2007 TNO

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Methode	4
3	Analyse	5
3.1	Inventarisatie arbocheck VWPT	5
3.1.1	Huishoudzorg: Aanwezige informatie arbocheck.....	5
3.1.2	Kraamzorg: Aanwezige informatie arbocheck	8
3.1.3	Zorgverlening: Aanwezige informatie arbocheck.....	10
3.2	Aanvullende arbochecks	13
3.2.1	Huishoudzorg: Aanvullende arbochecks	13
3.2.2	Kraamzorg: Aanvullende arbochecks	14
3.2.3	Zorgverlening: Aanvullende arbochecks	15
4	Presentatie	24
5	Workshop	31
5.1	Inhoud van de dag.....	31
5.2	Evaluatie studiemiddagen	32
6	Conclusie	39
Bijlagen		
I	Aanvullende arbochecks Kraamzorg	41
II	Presentatie hand-outs	48
III	Programma Landelijke studiemiddag	54

1 Inleiding

Voor de thuiszorg is de website 'Virtuele Wegwijzer Praktijkregels Thuiszorg' (VWPT) opgebouwd. Hierin staan de praktijkregels, de hulpmiddelen, de werkwijze en de arbochecks beschreven van zowel de huishoudzorg, de zorgverlening met de lijfgebonden hulpmiddelen en de kraamzorg. Zo maakt de site het mogelijk om gericht naar o.a. werkmaterialen, hulpmiddelen, werkmethoden en de arbochecks te zoeken. Op deze manier ondersteunt de VWPT het middenkader van de thuiszorg bij het voorlichten, het verhelpen van problemen op het gebied van de fysieke belasting en het verstrekken van informatie over de werkmaterialen. Hierdoor manier kan overbelasting in de thuiszorg (preventief) voorkomen worden. Dit rapport heeft betrekking op de arbocheck met daaraan verbonden de arbeidsomstandigheden, hulpmiddelen en voorlichting.

Bij de hulpmiddelen kan de specifieke informatie gevonden worden waaraan het hulpmiddel moet voldoen. Deze informatie komt overeen met de informatie uit het arbocheck boekje. Met behulp van deze informatie kan een juiste keuze voor het werk materiaal en/of hulpmiddelen gemaakt worden en kan een goede werksituatie gecreëerd worden. De regels van de arbocheck worden met behulp van foto's duidelijk weergegeven waardoor de website een ondersteunde functie krijgt.

Behalve dat de arbocheck tijdens de werkzaamheden geraadpleegd kan worden kan de arbocheck ook als intake instrument gebruikt worden. Voordat de zorgverlener aan het werk gaat bij een zorgvrager kunnen de arbeidsomstandigheden en de werkmaterialen gecontroleerd en beoordeeld worden. Verder kunnen eventuele problemen herkend en opgelost worden. Door deze check zullen de arbeidsomstandigheden vanaf dag één arbo-veilig zijn voor de zorgverlener en de zorgvrager. Uit onderzoek blijkt echter dat sommige instellingen de arbocheck niet of onvoldoende gebruiken als intake instrument. Het is dus van belang dat de arbocheck als intake instrument meer onder de aandacht wordt gebracht en dat de informatie over de arbochecks goed te vinden is.

Op de website staan de regels van de arbocheck zowel overzichtelijk als verpakt in de tekst weergegeven. Het doel is om te inventariseren welke informatie er op de site te vinden is met betrekking tot de arbocheck. De ontbrekende informatie zal met behulp van andere bronnen aangevuld worden. Ook zullen er presentaties gehouden worden over het belang van de arbocheck voor o.a. de arbocoördinatoren, ergocoaches en trainers in de thuiszorg. Hier moet duidelijk naar voren komen wat het belang is van de arbocheck, hoe de informatie gevonden kan worden en tegen welke problemen er aangelopen kunnen worden. De presentaties vinden op 15 en 20 mei in Almere en Eindhoven plaats.

In dit verslag zal een complete arbocheck beschreven worden voor de huishoudzorg, kraamzorg en zorgverlening met de lijfgebonden hulpmiddelen. Ook zal er een presentatie gemaakt worden om het belang van de arbocheck als intake instrument aan te geven. Deze presentatie zal in de vorm van workshops gegeven worden.

2 Methode

Om tot een complete arbocheck te komen voor zowel de huishoudzorg, de zorgverlening met lijfgebonden hulpmiddelen en de kraamzorg zal de site grondig doorgenomen worden. Ook zal er een overzicht gemaakt worden van de informatie met betrekking tot de arbocheck die op de website aanwezig is. Verder zal er naar andere checklisten gezocht worden om zo de arbocheck compleet te maken. Dit opdat alle regels van zowel de huishoudzorg, als de zorgverlening en de kraamzorg terug te vinden zijn op de website.

De inventarisatie van de arbocheck, over de gehele website, zal gebaseerd zijn op de opbouw van de informatie die bij de huishoudzorg te vinden is. Op deze manier zal er een complete arbocheck ontstaan en zal ook duidelijk naar voren komen over welke informatie een zorgverlener zou moeten bezitten.

Met behulp van deze gegevens zal er een presentatie gemaakt worden voor o.a. arbocoördinatoren, trainers en ergocoaches. Doormiddel van een workshop zal het belang van de arbocheck als intake instrument benadrukt worden. Verder zullen er tijdens de workshop prikkelende vragen aan de orde komen om bepaalde onderdelen van de arbocheck te bespreken en over de gevolgen ervan te discussiëren.

3 Analyse

Alvorens er begonnen kan worden met het opstellen van een overzichtelijke arbocheck. En een presentatie te maken om het belang van een arbocheck tijdens de workshop te onderstrepen. Zal eerst de informatie op VWPT site en andere relevante bronnen bestudeerd moeten worden.

3.1 Inventarisatie arbocheck VWPT

In dit hoofdstuk zal gekeken worden in hoeverre de arbocheck, bij de verschillende sectoren zoals de huishoudzorg, kraamzorg en zorgverlening, terug te vinden is op de website praktijkregelsthuishoudzorg.nl. Bij deze analyse zal de structuur van de website aangehouden worden zodat de informatie makkelijk naar de site terug te koppelen is.

3.1.1 Huishoudzorg: Aanwezige informatie arbocheck

De arbocheck van de huishoudzorg is op de site van praktijkregelsthuishoudzorg.nl, voor de werkmaterialen zeer zorgvuldig beschreven. Daarbij is de volgende structuur aangehouden:

- ☞ Praktijkregels
- ☞ Hulpmiddelen
- ☞ Hoe doe ik het juist?

Deze onderdelen zullen hieronder geanalyseerd en beschreven worden. Uit de analyse zal naar boven komen in hoeverre de arbochecks in de praktijkregels, hulpmiddelen en 'hoe doe ik het juist?' naar voren komen. De alternatieven voor bepaalde hulpmiddelen bij ruimtegebrek zullen ook geanalyseerd worden. Dit omdat het een grote bijdrage levert om arbo-veilig te kunnen werken.

Praktijkregels

De praktijkregels geven aan welke bewegingen en houdingen tijdens het werken gunstig zijn voor de zorgverlener om de fysieke belasting zo laag mogelijk te houden. Deze informatie is bij de praktijkregels zeer zorgvuldig beschreven en opgedeeld in verschillende handelingen (nr. 1 t/m 8). Deze handelingen zijn weer opgedeeld in taken die betrekking hebben op de desbetreffende handeling. De taken zijn gekoppeld aan de uiteindelijke informatie. Deze informatie bevat een analyse (effectbeschrijving en risico) en de oplossing (werkmethode, werkomgeving, hulpmiddelen en werkstijl) van de handeling met daarbij de bijbehorende taak. Hieronder zal worden beschreven wat er bij de handelingen terug te vinden is met betrekking tot de arbocheck en de alternatieven.

1. Tillen en dragen	Praktijkregels
1.1. Schoonmaken	Werkmethode: Alternatieven
1.2. Wasbehandeling	Werkmethode: Arbocheck
1.3. Boodschappen doen	Werkmethode: Alternatieven
	Werkomgeving: Arbocheck
	Hulpmiddelen: Alternatieven
1.4. Maaltijdverzorging	
1.5. Incidentele taken	Werkmethode: Alternatieven
	Werkomgeving: Arbocheck
	Hulpmiddelen: Alternatieven

2.	Duwen en trekken	Praktijkregels
	2.1. Schoonmaken	
	2.2. Boodschappen doen	Hulpmiddelen: Alternatieven,
Arbocheck
	2.3. Maaltijdverzorging	Werkomgeving: Arbocheck
Hulpmiddelen: Alternatieven
	2.4. Incidentele taken	Werkomgeving: Arbocheck
Hulpmiddelen: Arbocheck
3.	Ongunstige werkhoudingen	Praktijkregels
	3.1. Schoonmaken	Werkmethode: Arbocheck
Werkomgeving: Arbocheck
Hulpmiddelen: Alternatieven
	3.1.1. Dweilen	Werkomgeving: Arbocheck
	3.1.2. Ramen wassen	Werkomgeving: Arbocheck
Hulpmiddelen: Alternatieven
	3.1.3. Stofzuigen	Werkmethode: Alternatieven
Werkomgeving: Arbocheck
Hulpmiddelen: Alternatieven
	3.1.4. Sanitair reinigen	Werkmethode: Alternatieven
Werkomgeving: Arbocheck
	3.1.5. Wringen	Werkmethode: Alternatieven
Werkomgeving: Arbocheck
	3.2. Wasbehandeling	Werkomgeving: Arbocheck
Hulpmiddelen: Alternatieven
	3.2.1. Wassen	Werkomgeving: Arbocheck
	3.2.2. Strijken	Werkomgeving: Arbocheck
	3.3. Boodschappen doen	Werkomgeving: Alternatieven
Hulpmiddelen: Arbocheck,
alternatieven
4.	Hurken en knielen	Praktijkregels
	4.1. Schoonmaken	Werkomgeving: Arbocheck
	4.2. Wasbehandeling	
	4.3. Boodschappen doen	
	4.4. Maaltijdverzorging	
	4.5. Incidentele taken	
5.	Staan	Praktijkregels
	5.1. Schoonmaken	
	5.2. Wasbehandeling	Hulpmiddelen: Alternatieven
	5.3. Boodschappen doen	Werkmethode: Alternatieven
Hulpmiddelen: Alternatieven
	5.4. Maaltijdverzorging	Hulpmiddelen: Alternatieven
	5.5. Incidentele taken	
6.	Hulpmiddelen	Praktijkregels
7.	Werkomgeving	Praktijkregels
8.	Opleiding	Praktijkregels

8.1. Links naar opleidingen

Conclusie

Zoals in het schema te zien is zijn de handelingen zoals 'Tillen en dragen' direct gekoppeld aan de praktijkregels. De taken die aan de handelingen gekoppeld worden zoals 'Schoonmaken' zijn direct gekoppeld aan de informatie over de toepassing van de praktijkregels, opgedeeld in werkmethode, werkomgeving en hulpmiddelen. Het blijkt dus dat de informatie over de arbochecks en de alternatieven niet altijd bij hetzelfde onderdeel terug te vinden is. Zo staat de arbocheck soms bij de werkmethode en de andere keer zijn daar alternatieven te vinden. Het komt ook voor dat er helemaal geen arbocheck in de informatie te vinden is. Zeker met betrekking tot de arbochecks voor de werkomgeving is het niet compleet.

Hulpmiddelen

Hulpmiddelen zorgen ervoor dat de zelfstandigheid van de zorgverlener, maar voornamelijk van de zorgvrager vergroot wordt. Ook verlichten hulpmiddelen bepaalde werkzaamheden of maken bepaalde werkzaamheden mogelijk. Het komt er op neer dat de hulpmiddelen een belangrijk onderdeel zijn van de thuiszorg. Zeker met betrekking tot de fysieke belasting.

De hulpmiddelen zijn onderverdeeld in verschillende taken bijvoorbeeld 'Schoonmaken'. Waar mogelijk zijn de taken zijn weer op gedeeld in deeltaken. Elke taak en/of deeltaak is opgedeeld in verschillende hulpmiddelen die bij die (deel)taak horen. Aan al deze hulpmiddelen is een arbocheck gekoppeld. Deze is terug te vinden op de website. De arbochecks vertellen iets over de eisen van de kwaliteit waaraan de werkmaterialen moeten voldoen om er arbo-veilig mee te kunnen werken.

1. Schoonmaken

1.1. Nat reinigen

1.1.1.	5 of 10 liter emmer	Arbocheck
1.1.2.	Spons	Arbocheck
1.1.3.	Zeem	Arbocheck
1.1.4.	Raamtrekker	Arbocheck
1.1.5.	Sanitaire werkdoekjes	Arbocheck
1.1.6.	Toiletborstel	Arbocheck
1.1.7.	Schuurspons	Arbocheck
1.1.8.	Luiwagen	Arbocheck
1.1.9.	Vloertrekker	Arbocheck
1.1.10.	Dweil	Arbocheck
1.1.11.	Vloerwisser / Mop	Arbocheck
1.1.12.	Miniwringers op emmer	Arbocheck
1.1.13.	Losse miniwringers	Arbocheck

1.2. Droogreinen

1.2.1.	Stofzuiger	Arbocheck
1.2.2.	Stofdoeken	Arbocheck
1.2.3.	Werkdoeken	Arbocheck
1.2.4.	Plumeau	Arbocheck
1.2.5.	Ragebol	Arbocheck
1.2.6.	Stofwisser	Arbocheck
1.2.7.	Borstel / Bezem	Arbocheck
1.2.8.	Stoffer en blik	Arbocheck

1.3. Huishoudhandschoenen Arbocheck

1.4. Huishoudtrap Arbocheck

2. Wasbehandeling	
2.1. Wasmachine / Centrifuge	Arbocheck
2.2. Droogrek / Waslijn	Arbocheck
2.3. Wasknijpers	Arbocheck
2.4. Strijkplank	Arbocheck
2.5. Strijkijzer	Arbocheck
3. Boodschappen doen	
3.1. Boodschappentas(sen)	Arbocheck
3.2. Boodschappenwagentje	Arbocheck
4. Maaltijdverzorging	
4.1. Keukengerei	Arbocheck
4.2. Fornuis	Arbocheck
4.3. Pannen	Arbocheck
4.4. Afwasteil / spoelbak	Arbocheck
4.5. Afwasborstel	Arbocheck
4.6. Theedoeken	Arbocheck

Conclusie

Bij de hulpmiddelen wordt alleen iets gezegd over de eisen waaraan de werkmaterialen moeten voldoen. Hier wordt niet ingegaan op de arbochecks met betrekking tot de werkomgeving. De totale arbocheck van de werkmaterialen is zeer zorgvuldig beschreven en kan beschouwd worden als een complete lijst. Echter na dat de boekjes van 'Stilstaan bij bewegen' uitgebracht zijn, zijn er al verschillende ontwikkelingen geweest op het gebied van werkmaterialen. Deze nieuwe producten zouden nog wel aan deze lijst toegevoegd kunnen worden. Hier zal in dit verslag verder niet op ingegaan worden.

Hoe doe ik het juist?

Bij dit onderdeel zijn geen directe aspecten van de arbocheck te vinden. Dit betekent dat de arbocheck met betrekking tot de werkomgeving niet als volledig kan worden beschouwd. Hier zullen aanvullende arbocheck voor gemaakt moeten worden. Deze zijn terug te vinden in paragraaf 3.2.1.

Het kopje 'Hoe doe ik het juist?' gaat voornamelijk in op de tips om de werkzaamheden op een ergonomisch gunstige manier uit te voeren. Dit wordt ondersteund met arbo-tips, (schoonmaak)technieken en per activiteit wordt aangegeven hoe je het kan voorbereiden, uitvoeren en afronden.

3.1.2 Kraamzorg: Aanwezige informatie arbocheck

De arbocheck van de kraamzorg is op de site van praktijkregelsthuishuiszorg.nl minder uitgebreid beschreven dan de huishoudzorg. Dit komt omdat veel huishoudelijke taken bij de kraamzorg overeenkomen met die van de huishoudzorg. Dit geldt zowel voor de werkmaterialen als de werkomgeving. Echter wat betreft de specifieke taken van de kraamzorg, daar wordt wel uitgebreid op ingegaan.

Ook hierbij is de volgende structuur aangehouden:

- ☞ Praktijkregels
- ☞ Hulpmiddelen
- ☞ Hoe doe ik het juist?

Deze onderdelen zullen ook voor de kraamzorg beschreven worden, waarbij de verschillende onderdelen van de arbocheck naar voren gehaald zullen worden.

Praktijkregels

De praktijkregels zijn opgedeeld in verschillende handelingen die op hun beurt weer bestaan uit verschillende taken. De handelingen zijn gekoppeld aan de praktijkregels en de taken aan de arbochecks en alternatieven van de werkmaterialen en werkomgeving. De opbouw van de tekst is hetzelfde als bij de huishoudzorg. Hieronder zal weergegeven worden wat er bij de verschillende taken terug te vinden is. Aangezien de huishoudelijke taken van de kraamzorg ook bij de huishoudzorg voorkomen en beschreven worden, zal hieronder alleen worden ingegaan op de arbochecks met betrekking tot de specifieke taken van de kraamzorg.

1. Tillen en dragen	Praktijkregels
1.1. Tijdens traplopen	Werkmethode: Alternatieven
	Hulpmiddelen: Alternatieven
1.2. Verzorging moeder / baby	Werkomgeving: Arbocheck
1.3. Schoonmaken*	
1.4. Wasbehandeling*	
1.5. Boodschappen doen*	
1.6. Maaltijdverzorging*	
2. Ongunstige werkhoudingen	Praktijkregels
2.1. Verzorging moeder / baby	Werkomgeving: Arbocheck
2.2. Schoonmaken*	
2.3. Wasbehandeling*	
2.4. Boodschappen doen*	
2.5. Langdurig staan	Werkmethode: Alternatieven
2.6. Baby in bad doen	Werkmethode: Arbocheck
	Werkomgeving: Arbocheck
	Hulpmiddelen: Alternatieven
3. Staan	Praktijkregels
3.1. in de kraamzorg	Hulpmiddelen: Alternatieven
4. Hurken en Knielen	Praktijkregels
4.1. in de kraamzorg	Werkomgeving: Arbocheck
	Hulpmiddelen: Alternatieven
5. Hulpmiddelen	
6. Werkomgeving	
6.1. Beperkte werkruimte	
7. Opleiding	
7.1. Nascholing	

*Wordt bij de huishoudzorg behandeld

Conclusie

Ook bij de kraamzorg ontbreekt een groot deel van de arbochecks met betrekking tot de werkomgeving. Deze arbochecks komen echter voor een groot deel overeen met die van de aanvullende arbochecks van de huishoudzorg. Deze zijn terug te vinden in paragraaf 3.2.1.

Hulpmiddelen

De hulpmiddelen zijn onderverdeeld in hulpmiddelen algemeen en baby's wassen. Bij hulpmiddelen algemeen wordt verder niet ingegaan op de arbocheck. Bij baby's wassen gebeurt dit wel.

1. Hulpmiddelen algemeen

2. Baby's wassen

2.1. Babybadjes	Arbocheck / kwaliteitsoordeel
2.2. Babyemmers	Arbocheck / kwaliteitsoordeel
2.3. Standaard voor badjes en emmers	Arbocheck / kwaliteitsoordeel
2.4. Badzittjes	Arbocheck / kwaliteitsoordeel

Conclusie

Aan de hulpmiddelen is een kwaliteitsoordeel gegeven wat wil zeggen dat de informatie is gemaakt door derden en staat niet in het boekje 'Stilstaan bij bewegen'. Dit kwaliteitsoordeel/arbocheck zegt iets over de werkmaterialen. De lijst van de hulpmiddelen kan niet als compleet beschouwd worden aangezien er regelmatig ook andere hulpmiddelen gebruikt worden die niet allemaal terug te vinden zijn bij de huishoudzorg. Hiervoor zijn aanvullende arbochecks geschreven die terug te vinden zijn in paragraaf 3.2.2 en bijlage I.

Hoe doe ik het juist?

Bij dit onderdeel zijn geen directe aspecten van de arbocheck te vinden. Dit onderdeel gaat het voornamelijk om de tips om de werkzaamheden op een ergonomisch gunstige manier uit te voeren. Dit wordt ondersteund met arbo-tips, (schoonmaak)technieken en per activiteit wordt aangegeven hoe je het kan voorbereiden, uitvoeren en afronden.

3.1.3 *Zorgverlening: Aanwezige informatie arbocheck*

Praktijkregels

De praktijkregels zijn opgedeeld in verschillende handelingen die op hun beurt weer bestaan uit verschillende taken. De handelingen zijn direct gekoppeld aan de praktijkregels en de taken aan de arbochecks en alternatieven van zowel de werkmaterialen als die van de werkomgeving. De opbouw is hetzelfde als bij de huishoudzorg en de kraamzorg. Echter zal het blijken dat er inhoudelijk wel veel verschillen te vinden zijn.

1. Tillen	Praktijkregels
1.1. Toiletgang	Werkmethode: Alternatieven
Werkomgeving: Arbocheck
1.2. Wassen	Werkmethode: Alternatieven
Werkomgeving: Arbocheck

2. Duwen en trekken	Praktijkregels
2.1. Aan- en uitkleden	Werkmethode: Alternatieven Werkomgeving: Arbocheck
3. Ongunstige werkhoudingen	Praktijkregels
3.1. bij het aan- en uitkleden	Werkmethode: Alternatieven, arbocheck Werkomgeving: Arbocheck
3.2. bij staan tijdens voeren zorgvrager in rolstoel	Werkmethode: Alternatieven Werkomgeving: Arbocheck Hulpmiddelen: Arbocheck
3.3. bij het wassen	Werkmethode: Alternatieven Werkomgeving: Arbocheck
3.4. bij het uittrekken van steunkousen	Werkmethode: Alternatieven Werkomgeving: Arbocheck
4. Hurken en knielen	Praktijkregels
4.1. bij wassen en verzorgen onderbenen en voeten	Werkmethode: Alternatieven Werkomgeving: Arbocheck
4.2. bij steunkousen aantrekken	Werkmethode: Alternatieven Werkomgeving: Arbocheck
4.3. bij douchen	Werkmethode: Alternatieven Werkomgeving: Arbocheck
4.4. bij wassen	Werkmethode: Alternatieven Werkomgeving: Arbocheck
Hulpmiddelen	Praktijkregels
Werkomgeving Algemeen	Praktijkregels
Opleiding	Praktijkregels

Conclusie

Bij veel taken komt er naar voren dat er bij de werkomgeving een arbocheck gegeven wordt. Echter dit is vaak dezelfde. Dat betekent dat er op het gebied van arbochecks met betrekking tot de werkomgeving nog wel aanvulling nodig is. Deze aanvulling is dan ook te vinden in paragraaf 3.2.3.7.

Hulpmiddelen

De hulpmiddelen zijn verdeeld in verschillende taken en de taken zijn weer opgedeeld in onderdelen of handelingen. Bij de huishoudzorg en de kraamzorg zijn de verschillende hulpmiddelen gekoppeld aan een arbocheck. Dat is bij de zorgverlening niet het geval.

1. Toiletgang
 - 1.1. Toiletten en aanpassingen
 - 1.2. Transfer naar toilet
2. Wassen
 - 2.1. in bed Arbocheck
 - 2.2. in de badkamer
 - 2.3. op de douchestretcher
3. Verschonen Alternatieven
4. Kleden
 - 4.1. aan- en uitkleden in bed Alternatieven
5. Verplaatsen
6. Voeden

Conclusie

Zoals in het schema hierboven te zien is verschilt deze behoorlijk van het schema van de huishoudzorg. Bij de zorgverlening zijn bij de hulpmiddelen vrijwel geen arbochecks te vinden. Hier wordt in gegaan op de verschillende hulpmiddelen die bij een bepaalde taak gebruikt kunnen worden. Er wordt verwezen naar verschillende soorten hulpmiddelen die te verkrijgen zijn en naar verschillende leveranciers die deze producten aanbieden. Verder wordt er elke keer verwezen naar het kopje 'hoe doe ik het juist?'. De arbochecks zijn op deze manier verspreid onder verschillende kopjes en er is dus geen duidelijk overzicht te vinden.

Hoe doe ik het juist?

In deze informatie zijn verschillende arbochecks verwerkt van verschillende hulpmiddelen en onderdelen van de werkomgeving. Sommige arbochecks moeten zelfs tussen de regels door gelezen worden. Dit is een groot verschil met de huishoudzorg en de kraamzorg.

1. Toiletgang Arbocheck
2. Wassen
 - 2.1. Douchen Arbocheck
 - 2.2. Bad / baden Arbocheck
 - 2.3. Aan wastafel / aanrecht Arbocheck
 - 2.4. Op douchestretcher Arbocheck
 - 2.5. Op bed Arbocheck
3. Verschonen Arbocheck
 - 3.1. Incontinentiemateriaal
 - 3.2. Zwachtelen Arbocheck
 - 3.3. Wondverzorgen Arbocheck
4. Kleden Arbocheck

- 5. Verplaatsen
 - 5.1. van lig naar zit Arbocheck
 - 5.2. Kantelen in bed Arbocheck
 - 5.3. op het bed Arbocheck
 - 5.4. Tot zit brengen op rand van bed Arbocheck
 - 5.5. Tot staan of zit brengen Arbocheck

- 6. Voeden

Conclusie

Ook al zijn er in dit bovenstaande schema veel arbochecks met betrekking tot de werkomgeving terug te vinden. Bijna alle arbochecks komen op hetzelfde neer. Ze geven aan dat er voldoende werkruimte nodig is tijdens de activiteiten. Met andere woorden, er mist nog een hele hoop met betrekking tot de hulpmiddelen en werkomgeving. Deze aanvullende arbochecks zijn in paragraaf 3.2.3 terug te vinden. De verschillende tilliften zijn er arbochecks terug te vinden bij het tabblad lijfgebonden hulpmiddelen, onder het kopje hulpmiddelen en de praktijkregels en 'hoe doe ik het juist?'.

3.2 Aanvullende arbochecks

Zowel bij de huishoudzorg als de kraamzorg en de zorgverlening zijn niet alle onderdelen van de arbocheck compleet. Om de arbocheck voor alle drie de sectoren compleet te maken zijn er aanvullende arbochecks gemaakt. Deze zullen hier beschreven worden.

3.2.1 Huishoudzorg: Aanvullende arbochecks

Uit de vorige paragraaf is gebleken dat de lijst van de arbochecks voor de hulpmiddelen als compleet beschouwd worden. Alle belangrijke en noodzakelijke hulpmiddelen die bij de huishoudelijke taken gebruikt kunnen worden zijn hier genoemd. Dat geldt in mindere mate voor de arbochecks met betrekking op de werkomgeving. Deze zijn in beperkte mate terug te vinden bij de praktijkregels. Echter in het boekje 'Arbocheck in de Thuiszorg' zijn meerdere arbochecks te vinden met betrekking tot de werkomgeving, die zeker wel toepassing zouden kunnen zijn.

Om te beginnen is het belangrijk dat de zorgverlener veilig kan werken. Daarom is het belangrijk dat er goed gekeken wordt naar de volgende dingen:

1. Er mag geen val en/of stootgevaar zijn
2. Er moeten veilige elektrische voorzieningen aanwezig zijn
3. De apparaten moeten veilig zijn zoals gas, elektra etc.
4. Eventueel moeten dieren zoals honden naar buiten geplaatst kunnen worden indien het nodig is
5. De ondergrond waarop gewerkt moet worden moet stabiel zijn.
6. De hoogte van de balustrade van het balkon moet minimaal 90 cm zijn
7. De trappen die in de werkomgeving aanwezig zijn moeten veilig zijn

Het is belangrijk dat de zorgverlener in gezonde houdingen kan werken. Daarom moet er naar de volgende dingen gekeken worden:

1. Er moet voldoende bewegingsruimte zijn voor de zorgverlener om de taken goed uit te kunnen voeren
 - 1.1. Tussen hoge obstakels moet er 80 cm ruimte zijn
 - 1.2. Tussen lage obstakels moet er 70 cm ruimte zijn
 - 1.3. Voor deuren moet er 100 cm ruimte zijn
 - 1.4. Voor bedden moet er 50 cm ruimte zijn
 - 1.5. Trappunten moeten vrij zijn

Verder moet er gekeken worden naar wat noodzakelijk is voor de benodigde hulpmiddelen. Dit zodat de zorgverlener op de juiste manier gebruik kan maken van deze hulpmiddelen. Daarom moeten de volgende dingen gecontroleerd worden:

1. De drempels bij deuren etc.
2. De doorgangen
3. De vloeren

Ook moet de werkruimte van de zorgverlener comfortabel zijn wat betreft onder andere de hygiëne. Daarom mogen de volgende dingen niet ontbreken in een arbocheck:

1. Er mag geen sprake zijn van rook en/of stank in de ruimte waarin de zorgverlener moet werken. De zorgverlener mag hier geen last van hebben.
2. De temperaturen in de werkomgeving moeten wel werkbaar zijn, dus ongeveer 18°
3. Verder mag de werkomgeving niet extreem vervuild zijn door bijvoorbeeld huisdieren
4. Op de plekken waar gewerkt moet worden moet voldoende licht zijn
 - 4.1. Grof weg 50 – 100 lux
 - 4.2. Bij donkere oppervlakten tot 200 lux
 - 4.3. Normaal werk 200 – 400 lux
 - 4.4. Er mag geen sprake zijn van grote contrasten
5. De zorgverlener mag geen last hebben van hard geluid, met andere woorden er moet gelet worden op geluidsoverlast.
6. Er mag geen sprake zijn van overlast en/of gevaar huisdieren.
7. Verder moet de zorgvrager voldoen aan een bepaald niveau van persoonlijke verzorging

De bevindingen werkomgeving moeten gecheckt worden:

1. Zoals eerder al is vermeld moet er voldoende ruimte en verlichting zijn in de volgende vertrekken:
 - 1.1. Woonruimte
 - 1.2. Slaapruimte
 - 1.3. Keuken
 - 1.4. Sanitair
 - 1.5. Verkeersruimte
 - 1.6. Bergruimte
2. Beschermingsmaterialen moeten aanwezig zijn

3.2.2 Kraamzorg: Aanvullende arbochecks

Er wordt niet uitgebreid ingegaan op de arbochecks voor de werkomgeving. De aanvulling hiervan is bij de huishoudzorg terug te vinden. Echter ook de arbochecks voor de hulpmiddelen die specifiek voor de kraamzorg zijn, zijn niet geheel compleet. Deze zijn aangevuld door Marieke van der Meer en zullen in bijlage I beschreven worden.

3.2.3 Zorgverlening: Aanvullende arbochecks

Net zoals bij de andere sectoren is de arbocheck bij de zorgverlening met betrekking tot de werkomgeving niet compleet. Deze checklist komt overeen met de checklist die bij de huishoudzorg gegeven wordt in paragraaf 3.2.1.

Bij de zorgverlening wordt veel fysieke arbeid van de zorgverlener gevraagd. Om de fysieke overbelasting te voorkomen zijn er diverse hulpmiddelen op de markt gebracht die de zorgverlener ontlasten tijdens het verlenen van hulp. Het is echter van groot belang dat deze hulpmiddelen aan bepaalde voorwaarden voldoen zodat de zorgverlener er daadwerkelijk profijt van heeft. Omdat er op het gebied van zorgverlening nog geen compleet overzicht bestaat voor de arbochecks, is met behulp van de informatie op de site praktijkregelsthuishuizorg.nl, de FAOT en leveranciers van dergelijke producten voor verschillende hulpmiddelen een arbocheck opgesteld. De volgorde van de site zal in deze paragraaf aangehouden worden.

3.2.3.1 Toiletgang

Toiletgang en aanpassingen

Op de site van praktijkregelsthuishuizorg.nl zijn voor de hulpmiddelen die bij deze taak gebruikt kunnen worden geen arbochecks te vinden. Hier zijn geen aanvullingen voor gemaakt aangezien de meeste hulpmiddelen door de zorgvrager zelf worden gebruikt. De arbocheck wordt gezien vanuit het standpunt van de zorgverlener en niet vanuit die van de zorgvrager.

Transfer naar toilet en badkamer

Bij het naar de toilet brengen van de zorgvrager komt nog veel kijken. Zeker als deze mensen niet meer goed ter been zijn of zelfs helemaal niet meer kunnen lopen. In het eerste geval kan het nog wel zijn dat de mensen iets van kracht hebben in hun ledematen zodat ze redelijk mee kunnen bewegen, maar voor de zorgverlener is de fysieke belasting tijdens de transfer naar de toilet toch nog te hoog. Het is dan ook de bedoeling dat er in deze situaties gebruik gemaakt wordt van hulpmiddelen. Hierbij kan je denken aan tilliften. Er zijn verschillen soorten tilliften op de markt namelijk: actieve tilliften of staliften, passieve tilliften, plafondtilsystemen, kinderliften, bad/doucheliften en demontabele liften. Het is belangrijk voor de zorgverlener dat hij/zijn arbo-veilig met deze voorziening kan werken. De arbochecks waaraan de verschillende tilliften moeten voldoen zal hieronder behandeld worden.

➤ Active tillift of stalift (zorgvrager werkt zelf mee)

+Arbocheck groen – Eisen die wenselijk zijn

- Tillift met elektrische bediening (hoog – laag)¹
- Tillift kan een gewicht tot 125 kg aan¹
- Een gladde vloerbedekking (liefst zeil zodat de tillift verreden kan worden)²
- Een draaicirkel voor de tillift van 150 cm²

Minimale eisen om professionele hulp te kunnen bieden

- Tillift in hoogte verstelbaar (omhoog en omlaag)¹
- Tillift is verrijdbaar (heen en weer rijden of draaien)¹
- Tillift heeft goede maatvoering van de slingers¹
- Tillift moet om een rolstoel heen kunnen¹

Actieve tillift¹

- Tillift moet een rem hebben¹
- Tillift moet een voetensteun hebben¹
- Tillift moet beensteunen hebben¹
- Tillift moet beweegbare poten hebben¹
- De medewerker geeft aan welk type tillift gebruikt kan worden²
- Gebruiksaanwijzing
- Hygiënisch schoon te houden zijn

-Arbocheck rood - Niet acceptabel

- Benodigde kracht voor het verrijden meer dan 200 N¹
- Zwenkwielen die blokkeren
- Kapotte remmen
- Tillift is niet verrijdbaar (heen en weer rijden of draaien)¹

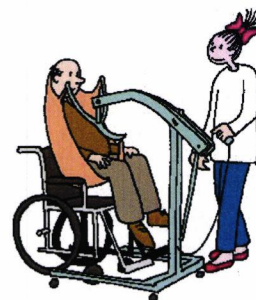
➤ Passieve tillift (zorgvrager werkt zelf niet mee)

+Arbocheck groen – Eisen die wenselijk zijn

- Een gladde vloerbedekking (liefst zeil zodat de tillift verreden kan worden²)
- Een draaicirkel voor de tillift van 150 cm²
- De zorgvrager moet zich kunnen ontspannen in de tilband¹
- De kanteljuk kan elektrisch bediend worden¹
- Tillift met elektrische bediening (hoog – laag)¹
- Tillift kan een gewicht tot 125 kg aan¹

Minimale eisen om professionele hulp te kunnen bieden

- De medewerker geeft aan welk type tillift gebruikt kan worden²
- Tillift moet de zorgvrager met de voeten van de vloer kunnen tillen¹
- Het lichaam moet helemaal ondersteund worden door een tilband of een frame dat de zorgvrager voorzichtig omvat¹
- Tillift heeft een kanteljuk (van lig naar zit)¹
- Gebruiksaanwijzing
- Tillift in hoogte verstelbaar (omhoog en omlaag)¹
- Tillift is verrijdbaar (heen en weer rijden of draaien)¹
- Tillift heeft goede maatvoering van de slingers¹
- Tillift moet om een rolstoel heen kunnen¹
- Tillift moet een rem hebben¹
- Tillift moet beweegbare poten hebben¹
- De medewerker geeft aan welk type tillift gebruikt kan worden²
- Gebruiksaanwijzing
- Hygiënisch schoon te houden zijn

Passieve tillift¹

-Arbocheck rood - Niet acceptabel

- Benodigde kracht voor het verrijden meer dan 200 N¹
- Zwenkwielen die blokkeren
- Kapotte remmen
- Tillift is niet verrijdbaar (heen en weer rijden of draaien)¹

➤ Plafondtilsystemen

+Arbocheck groen – Eisen die wenselijk zijn

- Glijden gaat elektrisch¹
- Zorgvrager kan het systeem zelf bedienen¹
- Geschikt voor zwaardere personen (bijv. meer de 175 kg)¹
- De zorgvrager moet zich kunnen ontspannen in de tilband¹
- Tillift is elektrisch in hoogte verstelbaar (omhoog en omlaag)¹

Plafondtilsysteem¹

Minimale eisen om professionele hulp te kunnen bieden

- Het duwen van de zorgvrager gaat vrij licht/soepel¹
- Tillift moet de zorgvrager met de voeten van de vloer kunnen tillen¹
- Het lichaam moet helemaal ondersteund worden door een tilband of een frame dat de zorgvrager voorzichtig omvat¹
- Gebruiksaanwijzing
- Tillift is in hoogte verstelbaar (omhoog en omlaag)¹
- Tillift heeft goede maatvoering van de slingers¹
- Tillift moet een rem hebben¹
- Tillift heeft een kanteljuk (van lig naar zit)¹
- Hygiënisch schoon te houden zijn

-Arbocheck rood - Niet acceptabel

- Kapotte remmen
- Tillift is niet verplaatsbaar
- Kapotte cassette

➤ Kinderliften

+Arbocheck groen – Eisen die wenselijk zijn

- Tillift met elektrische bediening (hoog – laag)¹
- Tillift kan een gewicht tot 125 kg aan¹
- Een gladde vloerbedekking (liefst zeil zodat de tillift verreden kan worden)²
- Een draaicirkel voor de tillift van 150 cm²

Minimale eisen om professionele hulp te kunnen bieden

- Tillift in hoogte verstelbaar (omhoog en omlaag)¹
- Tillift is verrijdbaar (heen en weer rijden of draaien)¹
- Tillift heeft goede maatvoering van de slingers, speciaal voor kinderen¹
- Tillift moet om een rolstoel heen kunnen¹
- Tillift moet een rem hebben¹
- Tillift moet een voetensteun hebben¹
- Tillift moet beensteunen hebben¹
- Tillift moet beweegbare poten hebben¹
- De medewerker geeft aan welk type tillift gebruikt kan worden²
- Gebruiksaanwijzing
- Hygiënisch schoon te houden zijn

-Arbocheck rood - Niet acceptabel

- Benodigde kracht voor het verrijden meer dan 200 N¹
- Zwenkwielen die blokkeren
- Kapotte remmen
- Tillift is niet verrijdbaar (heen en weer rijden of draaien)¹

➤ Bad/doucheliften

+Arbocheck groen – Eisen die wenselijk zijn

- Zorgvrager moet in de bad/douchelift goed toegankelijk zijn voor de zorgverlener zodat er in een goede houding gewerkt kan worden¹
- Zorgvrager moet er prettig in kunnen zitten¹
- Bad/douchelift kan een gewicht tot 125 kg aan¹

Minimale eisen om professionele hulp te kunnen bieden

- Tillift moet waterbestendig zijn¹
- Tillift in hoogte verstelbaar (omhoog en omlaag)¹
- Badlift moet de benen van de zorgvrager veilig over de badrand krijgen¹
- Tillift heeft goede maatvoering van de slingers¹
- De medewerker geeft aan welk type tillift gebruikt kan worden²
- Gebruiksaanwijzing
- Hygiënisch schoon te houden zijn

-Arbocheck rood - Niet acceptabel

- Tilbanden met kleine mazen¹
- Materiaal dat niet waterbestendig is¹

➤ Demontabele liften

+Arbocheck groen – Eisen die wenselijk zijn

- Demontabele lift met elektrische bediening (hoog – laag)¹
- Demontabele lift kan een gewicht tot 125 kg aan¹
- Een gladde vloerbedekking (liefst zeil zodat de tillift verreden kan worden²
- Een draaicirkel voor de demontabele lift van 150 cm²

Minimale eisen om professionele hulp te kunnen bieden

- Demontabele liften moeten licht van gewicht zijn¹
- Demontabele liften moeten zo klein mogelijk zijn¹
- Demontabele liften moeten in een auto passen¹
- Demontabele liften in hoogte verstelbaar (omhoog en omlaag)¹
- Demontabele lift is verrijdbaar (heen en weer rijden of draaien)¹
- Demontabele lift heeft goede maatvoering van de slingers¹
- Demontabele lift moet om een rolstoel heen kunnen¹
- Demontabele lift moet een rem hebben¹
- Demontabele lift moet een voetensteun hebben¹
- Demontabele lift moet beensteunen hebben¹
- Demontabele lift moet beweegbare poten hebben¹
- De medewerker geeft aan welk type tillift gebruikt kan worden²
- Gebruiksaanwijzing
- Hygiënisch schoon te houden zijn

Badlift¹

Demontabele lift

-Arbocheck rood - Niet acceptabel

- Benodigde kracht voor het verrijden meer dan 200 N¹
- Zwenkwielen die blokkeren
- Kapotte remmen
- Demontabele lift is niet verrijdbaar (heen en weer rijden of draaien)¹
- Demontabele lift is heel moeilijk om in elkaar te zetten

3.2.3.2 *Wassen*

Voor het wassen van de zorgvrager worden ook veel eenvoudige hulpmiddelen gebruikt zoals washandjes, sponzen, badborstels en thermostatische mengkranen. Echter deze worden in de site wel genoemd maar daar zijn geen arbochecks van te vinden. Met logisch nadenken is goed te beoordelen met wat voor soort hulpmiddelen er wel en niet gewerkt mag worden. Daarom zullen deze arbochecks verder in dit verslag niet uitgewerkt worden. Wel zou het voor de volledigheid kort en bondig op de website vermeld kunnen worden.

Op bed

Om de zorgvragers te kunnen verzorgen en wassen is het voor de zorgverlener van belang dat er op een juiste werkhoogte gewerkt kan worden. Zeker als de zorgvrager niet meer goed kan bewegen en lopen zal de verzorging van deze persoon voornamelijk op het bed plaatsvinden. Vaak zijn de bedden veel te laag en zal de zorgverlener de handelingen met een gebogen rug moeten uitvoeren. Dit zorgt voor een hoge fysieke belasting wat klachten kan veroorzaken bij de zorgverlener. Om dit tegen te gaan zal er gebruikt gemaakt moeten worden van hulpmiddelen die de zorgvrager op de juiste hoogte kunnen brengen of in de juiste positie kunnen plaatsen zodat de verzorging goed mogelijk is. Er zijn verschillende soorten hulpmiddelen, hierbij kan gedacht worden aan: hoog-laag bedden, matrassheffers en glijzeilen. Voor deze hulpmiddelen zijn arbochecks opgesteld die hieronder besproken zullen worden.

➤ *Hoog-laag bedden**+Arbocheck groen – Eisen die wenselijk zijn*

- Elektrisch in hoogte verstelbaar (omhoog en omlaag)¹
- Elektrisch verstelbaar hoofdeinde¹
- Het bed kan verplaatst worden (wieltjes)
- Het bed heeft remmen

*Hoog-laag bed**Minimale eisen om professionele hulp te kunnen bieden*

- Het bed is in hoogte verstelbaar (omhoog en omlaag)¹
- Gebruiksaanwijzing
- Verstelbaar hoofdeinde¹
- Gladde vloerbedekking (liefst zeil) zodat het bed verreden kan worden²
- De benodigde ruimte rond het bed is 80 cm²

-Arbocheck rood - Niet acceptabel

- Blokkerende wieltjes
- Slecht werkende remmen

➤ Matrasheffers

+Arbocheck groen – Eisen die wenselijk zijn

- Eenvoudig te installeren
- Licht van gewicht

Minimale eisen om professionele hulp te kunnen bieden

- In hoogte verstelbaar (omhoog en omlaag)¹
- Een opstahulp
- Gebruiksaanwijzing
- Te gebruiken bij mensen die verder goed kunnen bewegen³
- Bruikbaar in situaties waar geen transfers nodig zijn³

Matrasheffer

-Arbocheck rood - Niet acceptabel

- Pomp/mechanisme is defect
- Een lek in het matras

➤ Glijzeilen

+Arbocheck groen – Eisen die wenselijk zijn

- Gebruiken in combinatie met een hoog-laag bed¹
- Gebruiken in combinatie met beddekken¹
- De lengte van het glijzeil moet gelijk zijn aan de lengte van het hoofd, de romp tot en met de heupen van de zorgvrager¹

Minimale eisen om professionele hulp te kunnen bieden

- Transfers binnen de grenzen van het bed¹
- Gebruiksaanwijzing¹
- Training voor gebruik¹
- Tot 25 kg duwen en trekken met twee handen¹
- Tot 5 kg trekken met de vingers¹
- Voldoende lage frictiecoëfficiënt van het glijmateriaal¹ (moet goed kunnen glijden)

Glijzeilen

-Arbocheck rood - Niet acceptabel

- Transfers of verplaatsingen van het bed naar elders¹
- Duwen en trekken van meer dan 25 kg voor twee handen¹
- Trekken met de vingers van meer dan 5 kg¹

In badkamer

De hulpmiddelen die in de badkamer gebruikt kunnen worden zijn bij de transfer naar toilet en badkamer al besproken en de douchestretcher zal hierna aan de orde komen. De overige hulpmiddelen hebben niet veel betrekking op de zorgverlener en zullen ingebouwd moeten worden. Daar zijn meestal al standaard ontwerpen voor. Daarom zullen deze hulpmiddelen verder niet behandeld worden.

➤ Douchestretcher

+Arbocheck groen – Eisen die wenselijk zijn

- Elektrisch in hoogte verstelbaar (omhoog en omlaag)
- Inklapbaar
- Licht van gewicht

Minimale eisen om professionele hulp te kunnen bieden

- In hoogte verstelbaar (omhoog en omlaag)¹
- Verrijdbaar met wieltjes¹
- Remmen
- Gebruiksaanwijzing

Douchestretcher

-Arbocheck rood - Niet acceptabel

- Blokkerende remmen
- Niet verplaatsbaar
- Niet in hoogte verstelbaar (omhoog en omlaag)¹

3.2.3.3 *Verschonen*

Ook bij het verschonen van de zorgvrager komt nog veel kijken, zeker als ze niet meer goed ter been zijn. Dit betekent dat de zorgverlener veel handelingen van de zorgvrager moet overnemen en het kan dan voorkomen dat de fysieke belasting veel te hoog wordt. In dat geval zal er wederom gebruik gemaakt moeten worden van hulpmiddelen. Zo kan tijdens het verschonen gebruik worden gemaakt van een actieve tillift of een stalift. Het kan ook zo zijn dan de zorgverlener de zorgvrager liever zittend wil verschonen. Hierbij kan dan gebruik gemaakt worden van hulpmiddelen bij zittend helpen van de zorgvrager.

Verschonen kan ook op het bed gedaan worden. Voor een goede werkhoogte en voor een gemakkelijke transfer op het bed zijn er hoog-laag bedden, matrassheffers en glijzeilen. Deze hulpmiddelen zijn al besproken maar kunnen tijdens het verschonen dus ook gebruikt worden.

Verder is er voor een aantal hulpmiddelen voor het verschonen meer informatie te vinden in de basispakketlijst uitleenhulpmiddelen. Ook is het van belang dat de praktijkregels in acht genomen worden, voornamelijk op het gebied van ongunstige werkhoudingen. Deze regels worden tot op heden nog te vaak overschreden.

3.2.3.4 *Kleden*

Er bestaan vele kleine hulpmiddelen die het aankleden vergemakkelijken. Deze hulpmiddelen zijn vooral te gebruiken door de zorgvrager zelf. Ze vergroten de zelfstandigheid van de zorgvrager en ondersteunen de zorgverlener bij het verlenen van hulp. Aangezien de meeste hulpmiddelen door de zorgvrager zelf gebruik kan worden zal er hier alleen op de kousaantrekker van elastische kousen in worden gegaan. Dit omdat dit voor de zorgvrager vaak nog steeds als moeilijke handeling wordt ervaren waarbij de zorgverlener toch vaak te hulp moet schieten.

Aan- en uitkleden

Omdat de zorgvragers vaak nog hulp nodig hebben bij het aantrekken van elastische kousen is voor dit hulpmiddel een arbocheck opgesteld. Deze arbocheck is opgesteld om ervoor te zorgen dat de fysieke belasting van de zorgverlener niet te hoog wordt.

➤ Kousaantrekker elastische kousen

+Arbocheck groen – Eisen die wenselijk zijn

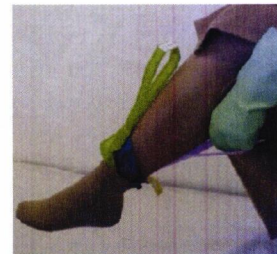
- Het hulpmiddel kan ook door de zorgvrager gebruikt worden

Minimale eisen om professionele hulp te kunnen bieden

- Het hulpmiddel glijdt soepel over het been
- Het hulpmiddel kan door de zorgverlener in een gunstige werkhouding gebruikt worden

-Arbocheck rood - Niet acceptabel

- Het hulpmiddel heeft scherpe randen en uitsteeksels
- Het hulpmiddel is na eenmalig gebruik kapot

Kousaantrekker

Aan- en uitkleden in bed

Net zoals bij het verschonen van de zorgvrager kan de zorgverlener bij het aan- en uitkleden ook gebruik maken van de eerder genoemde hulpmiddelen zoals: hoog-laag bedden, matrassheffers, glijzeilen en kousaantrekken. Verder is het bij deze handelingen ook van belang om de praktijkregels goed in acht te nemen aangezien veel handelingen zorgverleners verleiden om in ongunstige werkhoudingen te gaan werken.

3.2.3.5 *Verplaatsen*

De ene zorgvrager kan zich zelfstandig op een verdieping verplaatsen en de ander heeft veel meer hulp nodig. De zorgvragers die zich zelfstandig kunnen verplaatsen maken veelal gebruik van: wandelstokken, krukken, drie –en vierpoten, looprekken, rollators en trippelstoelen. Om van de ene verdieping naar de andere verdieping te komen wordt vaak gebruik gemaakt van trapliften en plateauliften. Voor zorgvragers die veel meer hulp nodig hebben bij het verplaatsen wordt gebruik gemaakt van glijzeilen en tilliften. Deze hulpmiddelen zijn al besproken en kunnen bij deze handeling ook gebruikt worden.

3.2.3.6 *Voeden*

Door verschillende redenen zijn sommige zorgvragers niet in staat om zichzelf goed te voeden. In dat geval zal de zorgverlener hierbij moeten helpen. Aangezien de zorgvrager in deze situatie vaak zit is het belangrijk dat de zorgverlener niet in ongunstige houdingen gaat werken. Een hulpmiddel bij deze taak zou een stapeun kunnen zijn. Hiervoor is dan ook een arbocheck opgesteld die op de volgende bladzijde besproken zal worden.

➤ Stasteun

+Arbocheck groen – Eisen die wenselijk zijn

- Instelbare hellingshoek van de zitting⁴
- Verstelbare rugleuning

Minimale eisen om professionele hulp te kunnen bieden

- Verstelbaar in hoogte (omhoog en omlaag)
- Een steunvlak van minstens 20*20 cm.⁴
- Wieljes met remmen of poten

Stasteun

-Arbocheck rood - Niet acceptabel

- Stasteun zonder geremde wielen of kapotte/ongelijke poten
- Gladde zitting⁴

¹ www.praktijkregelsthuishuiszorg.nl

² Arbocheck in de thuiszorg, juli 2004

³ www.ergocoaches.nl

⁴ http://www.dynamicsupport.nl/prod_sheetstasteun.html (leverancier)

4 Presentatie

Voor de opbouw van de presentatie moet geïnventariseerd worden wat aanwezig is op de site, welke onderdelen deel uit maken van de arbocheck en welke vragen er verwacht kunnen worden vanuit het publiek. Al deze informatie is onderverdeeld in een aantal onderdelen die hieronder behandeld zullen worden. Voor de inhoud van de presentatie is gebruik gemaakt van de informatie uit het boekje 'Arbocheck in de thuiszorg'.

Wat is de arbocheck?

De arbocheck zorgt ervoor dat er overzicht verkregen wordt van de fysieke arbeidsomstandigheden van de zorgverleners. De basis van de arbocheck wordt gevormd door de praktijkregels. En de basis van de praktijkregels is de NIOSH (deze geeft inzicht in de gewichten die maximaal getild mogen worden zonder kans te lopen op ernstige gezondheidsklachten). De praktijkregels geven aan wanneer de zorgverleners te maken hebben met fysieke overbelasting tijdens het werken. Deze check zorgt er voor dat het duidelijk wordt welke aanpassingen in de vorm van materialen en werkomgeving er eventueel moeten plaatsvinden door de organisatie en/of zorgvrager. Dit om tot een gezonde en veilige arbeidssituatie te komen voor de zorgvrager.

De arbocheck staat niet op zich zelf, maar is een onderdeel van een heel proces. Voordat de zorgverlener daadwerkelijk aan het werk gaat is het van belang om met behulp van de arbocheck de werksituatie bij de zorgvrager te beoordelen. Vervolgens zullen er afspraken gemaakt moeten worden om de eventuele fysieke overbelasting op te heffen. Belangrijk is dat deze afspraken schriftelijk vastgelegd worden op het afsprakenblad. Hierbij kan dan ook aangegeven worden wie er verantwoordelijk is voor de controle om na te gaan of de vastgelegde afspraken nageleefd worden. Als laatste maar zeker niet onbelangrijk is het evalueren van de arbocheck. Dit zal zo 2 keer per jaar moeten gebeuren en bij veranderingen van vraag en omstandigheden.

Waarom de arbocheck?

De arbocheck is om verschillende redenen heel belangrijk. Zo kan bij de start van de zorgverlening nagegaan worden of de situatie voldoet aan de praktijkregels. Ook bevordert de arbocheck de aandacht voor de fysieke belasting. Veel voorkomende problemen zijn dat de aandacht voor de fysieke belasting na verloop van tijd inzakt. Doormiddel van deze check zal de aandacht hiervoor gestimuleerd worden. Verder maakt de arbocheck afspraken over de fysieke belasting helder en toetsbaar voor iedereen, zowel voor de zorgorganisatie als voor de zorgvrager. Mochten de afspraken niet nagekomen worden of als er door andere redenen niet wordt voldaan aan de praktijkregels dan mag er geweigerd worden om hulp te verlenen (zorgweigeringsprocedure). Bijvoorbeeld als de wc met een tandenborstel of een afwasborstel schoongemaakt moet worden.

De arbocheck helpt de mensen om stap voor stap bewust te worden van de fysieke belasting en hier deskundig mee om te gaan. Het is namelijk niet altijd even eenvoudig om beslissingen te nemen over de uitvoering van de zorg.

Waarom kiezen voor een arbocheck als organisatie?

Enkele voorbeelden waarom een organisatie voor de arbocheck zou kunnen kiezen:

- Goed werkgeverschap: welke werkgever wil geen gezonde en tevreden zorgverleners.
- De Arbo-wet verplicht de werkgever om beleid te voeren ter voorkoming van gevaarlijke situaties voor de zorgverleners.
- De arbocheck is een hulpmiddel om de zorgvrager duidelijkheid te verschaffen en maakt procedures helder en toetsbaar

In het boekje 'Arbocheck in de thuiszorg' zijn nog veel meer voorbeelden terug te vinden.

Inventarisatie website

Om te beginnen moest het duidelijk zijn wat er op de site aanwezig is en wat er eventueel nog aangevuld kon worden. Dit wordt in hoofdstuk 3 uitvoering besproken.

Casussen

1. Taak: Ramen wassen

Materialen:

- Grote emmer
- Spons
- Raamtrekker
- Zeem
- Werkdoek
- Huishoudtrap

Waarvan te voldoen; Arbocheck

Grote emmer

Arbocheck groen – Eisen die wenselijk zijn

Emmer is rechthoekig

Emmer heeft brede rand

Emmer heeft schenktuit

Emmer heeft brede handgreep

Minimale eisen om professionele hulp te kunnen bieden

Emmer is van slagvast kunststof

Niet vervormend (in warm water)

Emmer heeft een (breed) hengsel

Arbocheck rood - Niet acceptabel

Emmer is vervuild

Kapot hengsel

Hengsel zonder handgreep

Emmer is gescheurd

Waar aan te voldoen; Arbocheck
Huishoudtrap

Arbocheck groen – Eisen die wenselijk zijn

Huishoudtrap met platform
Huishoudtrap met poten in beugelmodel
Huishoudtrap met haak
Hoogte aangepast aan de situatie

Minimale eisen om professionele hulp te kunnen bieden

Kleine trap met 3 of 4 treden
Hoogste trede: 110 cm
Steunbeugel op 60 cm
Antislip onder poten, op treden en platform
Minimaal 1 stabilisatiebalk

Arbocheck rood - Niet acceptabel

Trede ontbreekt, is kapot of zit los
Huishoudtrap zonder beugel
Zwaarder dan 10 kilo
Huishoudtrap zonder vergrendeling
Huishoudtrap met verbogen poten

- (Praktijkregels)
- (Hoe doe ik het juist?)
- Inzetten van hulpmiddelen in een beperkte ruimte
 - Grote emmer - Kan ook een kleinere emmer nemen waar alleen een spons in kan
 - Spons - nvt
 - Raamtrekker - nvt
 - Zeem - nvt
 - Werkdoek - nvt
 - Huishoudtrap - Stabiele verhoging van een kleiner formaat

2. Taak: Wassen op bed

Materialen:

- Hoog-laag bed
- Glijzeil
- Washanden
- Waterschaal

Waarvan te voldoen; Arbocheck

Hoog-laag bed

Arbo-check groen – Eisen die wenselijk zijn

Elektrisch in hoogte verstelbaar (omhoog en omlaag)

Elektrisch verstelbaar hoofdeinde

Het bed kan verplaatst worden (wieltjes)

Het bed heeft remmen

Gladde vloerbedekking (liefst zeil) zodat het bed verreden kan worden

Minimale eisen om professionele hulp te kunnen bieden

Het bed is in hoogte verstelbaar (omhoog en omlaag)

Gebruiksaanwijzing

Verstelbaar hoofdeinde

De benodigde ruimte rond het bed is 80 cm aan 3 kanten

Arbo-check rood - Niet acceptabel

Blokkerende wieltjes

Slecht werkende remmen

- (Praktijkregels)
- (Hoe doe ik het juist?)
- Inzetten van hulpmiddelen in een beperkte ruimte
 - Hoog-laag bed - Gebruik maken van matrassheffers of bedverhogers.
 - Glijzeil - nvt

In de presentatie zijn de volgende discussiepunten verwerkt:

- Zijn de mensen instaat om voor verschillende hulpmiddelen alternatieven te bedenken als het benodigde hulpmiddelen niet beschikbaar is?
- Veel mensen in de thuiszorg werken met grote tijdsdruk. Wat voor ideeën hebben de mensen om de zorgverlener ondanks deze druk toch te stimuleren om arbo-veilig te werken?
- Hebben de mensen ervaringen met het effect van het gebruik van een verkeerd hulpmiddel of een gebrek aan intake met behulp van de arbocheck?
- Zijn de mensen op de hoogte van de problemen waar tegenaan gelopen wordt tijdens het verkrijgen van een dergelijk hulpmiddel, zoals een tillift of een hoog-laag bed?
- Wie is er verantwoordelijk voor de intake, wie neemt het af en wie zorgt er voor dat de acties die uit de intake komen gerealiseerd worden?

Doormiddel van deze discussiepunten zullen bepaalde problemen centraal behandeld worden met betrekking tot de arbocheck.

Brancheorganisaties

SPOT – Samenwerkende Professionele Organisaties Thuiszorg is een branchevereniging voor organisaties die kraamzorg/thuiszorg aanbieden. De organisatie zelf biedt ook kraamzorg/thuiszorg aan of bemiddeld daarin. Ze zijn landelijk nauw betrokken bij de ontwikkelingen op het gebied van kraamzorg/thuiszorg.

ActiZ – Is in 2006 ontstaan uit Arcares en Z-org.

Het is een brancheorganisatie voor zorgondernemers. Deze vereniging steunt hun leden in het uitoefenen van hun taken en het ontwikkelen van beleid. Verder leveren ze informatie over het vakgebied.

BTN – Branche belang Thuiszorg Nederland

Dit is een organisatie waarvan zorgaanbieders van de thuiszorg en de kraamzorg lid kunnen worden. BTN ondersteunt de leden op verschillende manier zowel informatief als het behartigen van de belangen van de leden etc.

Dat de organisaties die aangesloten zijn bij de brancheorganisaties beter scoorden tijdens de controle van de Arbeidsinspectie, kwam doordat deze organisaties deelnamen aan het arboconvenant waarbij diverse checks zijn ontwikkeld.

NIOSH

NIOSH – National Institute of Occupational Safety and Health.

Dit is een rekenmethode waarmee kan worden berekend hoeveel gewicht er in een bepaalde situatie getild mag worden. Hiermee wordt de kans op gezondheidsschade beperkt. Op dit moment is dat de geldende gezondheidsnorm voor het tillen (2002)

Verschillende arbochecks

Tijdens de arboconvenant zijn er verschillende arbochecks ontwikkeld. Deze zijn terug te vinden in het boek “Arbocheck in de Thuiszorg”. Deze checks hebben betrekking tot de huishoudzorg, kraamzorg en zorgverlening met lijfgebonden hulpmiddelen.

Huishoudzorg/kraamzorg: Zuid-Gelderland (stilstaan bij bewegen) en Amsterdam Thuiszorg hebben combinatie checklisten ontwikkeld. Dit is zowel van toepassing op de werkmaterialen als de werkomgeving. Deze checks zullen ervoor moeten zorgen dat alvorens er bij de zorgvrager gewerkt gaat worden alle materialen aanwezig zijn en de woonomgeving eventueel is aangepast. Het verschil tussen de aanpak van beide thuiszorgorganisaties is de mate van uitbreiding. Zo betreft Amsterdam Thuiszorg ook de veiligheid en welzijn erbij.

Zorgverlening en lijfgebonden hulpmiddelen: Thuiszorg Utrecht en van de Amsterdam Thuiszorg hebben verschillende checklisten ontwikkeld. De eerste gaat na hoe de werkplek ingericht moet zijn en welke materialen er nodig zijn bij een viertal handelingen (verzorgen, verzorgen op bed, verplaatsen en medisch technische handelingen). De tweede is een uitgebreide (meest complete) arbocheck. Het maakt een zeer uitgebreide analyse van de cliëntsituatie met betrekking tot de lichamelijke belasting en betrek hierbij ook omgevingsfactoren.

Het gebruik van de arbocheck is niet verplicht maar kan als hulpmiddel dienen bij het uitvoeren van het verplichte arbobeleid.

Droogwassen

Met behulp van de wasdoekjes 'Bag Bath' kan de zorgvrager heel gemakkelijk op bed gewassen worden zonder gebruik van water, zeep, waskom en handdoeken. Alle wasbenodigdheden zitten in het pakje. Dat bestaat uit 8 zachte wasdoekjes gedrenkt in een huidreinigende en huidverzorgende vloeistof die snel verdampt. Alles is daarbij zorgvuldig op elkaar afgestemd en het product is huidvriendelijk.

Zorgweigeringsprocedure

Als er om wat voor reden dan ook niet aan de praktijkregels voldaan kan worden kan er een zorgweigeringsprocedure gestart worden, met als doel het beschermen van de zorgverlener. Dit moet alleen gebruikt worden als laatste redmiddel. Dus alleen in het gevallen waarbij de problemen onoplosbaar zijn. Eventueel kan er ook een gedeeltelijke zorgweigeringsprocedure plaatsvinden. Bijvoorbeeld als er geen tillift is dan wordt er geen zorg verleend om de persoon uit bed te halen. Om een dergelijke procedure te starten moeten aan de volgende punten niet voldaan worden:

1. de lichamelijke belasting mag niet groter zijn dan aanvaardbaar wordt geacht.
2. de hygiënische omstandigheden zijn van dien aard dat de medewerkers geen gezondheidsrisico lopen.
3. de persoonlijke veiligheid van de hulpverlener is gegarandeerd.
4. de zorgvrager accepteert en respecteert de hulpverleners ongeacht hun huidskleur, geslacht, geloof en geaardheid.

Mobiliteitsklasse*Zorgverlening - Mobiliteitsklassen Tilliften*

Afhankelijk van de mobiliteit van de zorgvrager wordt gekozen voor een bepaald type transfer. Bij voorkeur wordt de indeling in mobiliteitsklassen (MK) gehanteerd.

De zorgvrager in mobiliteitsklasse A/B is goed in staat de handeling zelf uit te voeren en heeft soms geringe, maar niet fysiek belastende, hulp nodig bij transfers. Bij deze groep is geen lift nodig.

De zorgvrager in mobiliteitsklasse C heeft bij nagenoeg alle transfers hulp nodig. Bij deze klasse kan afhankelijk van onder andere het soort transfer en de mogelijkheden van de zorgvrager een keuze gemaakt worden tussen de actieve lift en de passieve lift.

De zorgvrager in mobiliteitsklasse D/E is voor de uitvoering van de transfer volledig aangewezen op begeleiding door een zorgverlener. Transfers kunnen dan alleen veilig uitgevoerd worden als een passieve tillift ingezet wordt, actieve tilliften zijn daarbij niet meer mogelijk.

Let op! Risico op overbelasting voor zorgvrager bij mobiliteitsklasse C, D/E

Bij klasse C en D/E bestaat er een risico op overbelasting voor de zorgverlener, wanneer er bij de transfers geen hulpmiddelen worden ingezet.

Al deze informatie is verwerkt in een presentatie die in bijlage 2 is weergegeven.

5 Workshop

5.1 Inhoud van de dag

Om de arbocheck bij de thuiszorg meer onder de aandacht te brengen zijn er twee landelijke studiemiddagen voor de thuiszorg georganiseerd. Deze hebben plaatsgevonden op 15 maart 2007 in het WTC Alnovum te Almere en op 20 maart 2007 in Aristo te Eindhoven. Deze bijeenkomsten waren bestemd voor leden van ondernemingsraden, VGW-commissies en overige medezeggenschapsorganen, preventiemedewerkers, ergocoaches, abocoördinatoren, managers en P&O'ers en kaderleden die werkzaam zijn in de thuiszorg. Deze middagen waren georganiseerd door de arbeidsinspectie in samenwerking met de Stichting FAOT.

De studiemiddagen hadden als centraal thema:

'Hoe houden we de arbo-aandacht in de thuiszorg vast en hoe ontwikkelen we verder'.

Hierbij werden de deelnemers geïnformeerd over de huidige situatie en de nieuwe ontwikkelingen met de daaraan gekoppelde verantwoordelijkheden. In de workshops worden de onderwerpen sociale veiligheid en fysieke belasting met alle bijbehorende facetten behandeld. Deelnemers kunnen hieraan interactief meedoen door vragen en situaties in te brengen die door deskundigen worden behandeld. Daar waar mogelijk zullen oplossingsrichtingen worden aangereikt. Ook kunnen er contacten gelegd worden met collega's van andere organisaties en met inspecteurs van de Arbeidsinspectie. Het programma is terug te vinden in bijlage 3.

Deze landelijke studiemiddagen zijn georganiseerd naar aanleiding van een onderzoek van de Arbeidsinspectie. Ondanks dat er verschillende arbochecks zijn ontwikkeld tijdens het Arboconvenant en hanteerbare instrumenten beschikbaar zijn, is uit het onderzoek is gebleken dat de arbocheck als intake instrument niet of niet voldoende wordt gebruikt bij de beoordeling en het inzetten van de hulpmiddelen. Voor organisaties die aangesloten zijn bij brancheorganisaties zoals ActiZ, SPOT en BTN geldt dat ongeveer 1 op de 10 gecontroleerde organisaties niet voldeden aan de eisen die gesteld zijn. Voor organisaties die niet aangesloten zijn bij brancheorganisaties geldt dat ruwweg 1 op de 4 gecontroleerde organisaties niet voldeden. Over het algemeen kan gezegd worden dat de organisaties die wel aangesloten zijn bij één van de brancheorganisaties over het algemeen weten wat er gedaan moet worden en wordt er adequaat gehandeld. Dit geldt in mindere mate voor de organisaties die niet aangesloten zijn.

Ook bleek dat de maatregelen die voortvloeien uit de arbocheck niet altijd worden uitgevoerd. Hierdoor was de werkomgeving van de zorgverleners niet conform de richtlijn en waren de juiste materialen niet aanwezig op de werkplek. Dit laatste had in de meeste gevallen betrekking op het gebruik van tilhulpmiddelen (douchestoelen, hoog-laag bedden, tilliften ect.).

Voor dit alles zouden de juiste maatregelen en/of voorzieningen aangetroffen moeten worden zodat de zorgverleners arbo-veilig kunnen werken.

De volgende conclusie wordt door de Arbeidsinspectie over de fysieke belasting getrokken:

“Organisaties in de Thuiszorg zetten, in de thuissituatie, in behoorlijke mate (til)hulpmiddelen in waarmee gevaar voor de gezondheid ten gevolge van fysieke belasting wordt voorkomen. Het nalevingsniveau is goed te noemen, vooral als op de werkplekken in de thuissituatie gekeken wordt. Bij 18 (deels organisaties die niet aangesloten zijn bij brancheorganisaties) organisaties si de naleving niet goed. Enerzijds komt dat door het niet of niet goed uitvoeren van de arbocheck, anderzijds liggen er de beperkingen die (te) kleine woningen met zich brengen. Men is dan (nog) niet creatief genoeg om tot andere mogelijke oplossingen te komen. In het algemeen kan gesteld worden dat de hulpmiddelen wel beschikbaar zijn.”

De volgende aanbeveling wordt door de Arbeidsinspectie over de fysieke belasting gegeven:

“In het bijzonder die organisaties die ‘niet goed’ scoren moeten zich nog meer inspanningen getroosten om een adequate aanpak van de fysieke belasting beter te borgen in de organisatie, waardoor op werkplekniveau concrete oplossingen voor elke situatie genomen kunnen worden. De arbocheck aan de hand van de groene praktijkregels is hier een goed hulpmiddel bij. Verder verdient het, gezien de wisselende groep zorgverleners om een zorgvrager heen, de aanbeveling de te nemen maatregelen en werkwijze ter voorkoming van gevaar voor fysieke belasting in de arbocheck te verwerken en te borgen.”

5.2 Evaluatie studiemiddagen

Zowel in Almere als in Eindhoven hebben Ton Rövekamp, Daniëlle Bennink en Thomas Blom de workshop ‘Fysieke belasting’ verzorgd. Per middag werden er twee workshops parallel naast elkaar geven. In de ene workshop was Ton Rövekamp de spreker/discussieleider en in de andere workshop vervulde Daniëlle Bennink deze functie met Thomas Blom als notulist. Tijdens de workshop werd er door de spreker iets verteld over de arbocheck en uitgelegd waarom deze nu zo belangrijk is. Dit werd afgewisseld met prikkelende vragen waar de deelnemers over konden discussiëren. Hierdoor kon er nagedacht worden over bepaalde problemen en probeerden de deelnemers samen tot oplossingen te komen. Verder konden er ervaringen uitgewisseld worden en problemen vanuit de deelnemers zelf, in de groep besproken worden. De sprekers legden uit wat de arbocheck inhoud en hoe deze eruit ziet. Ten slotte werd er een casus behandeld voor zowel de zorgverlening als de huishoudzorg. Hierbij moesten de deelnemers door middel van logisch nadenken komen tot een goed hulpmiddel om een bepaalde taak uit te voeren.

Arbocheck als intake instrument

Op de vraag wat de arbocheck nu daadwerkelijk is of wat het doet, daar moest even over nagedacht worden. Maar de deelnemers wisten verschillende beschrijvingen te geven.

- De arbocheck wordt gezien als een controle middel voor de zorgverleners. Er kan gecontroleerd worden of alle hulpmiddelen er zijn en of de werkomgeving goed is.
- Kort gezegd is het een check. Alles wordt gecontroleerd, zodat de eventuele fysieke overbelasting opgeheven kan worden.
- De arbocheck functioneert ook als een borgingsinstrument, om de kwaliteit van de arbeidsomstandigheden van de zorgverleners te waarborgen. Het is dus niet een truc die je één keer uitvoert maar het moet een continu proces zijn.

- De arbocheck is ook een toets om de richtlijnen te controleren met als doel dat dit objectief en daarom ook het liefst, onafhankelijk gebeurt. Verder is het heel belangrijk dat er geëvalueerd wordt.

De belangrijkste elementen van de arbocheck (continu proces, objectief, evaluatie) waren bij de meeste mensen dus ook wel goed bekend. Echter het probleem ligt ook niet in het feit dat de mensen het niet goed weten, maar dat de uitvoering ervan lastig is. Waar de mensen ook zeer bewust van waren, was het belang van het schriftelijk vastleggen van afspraken. Dit omdat de arbocheck een goede basis kan vormen om een (gedeeltelijke) zorgweigeringsprocedure te kunnen starten. Hierbij kwam duidelijk naar voren dat de deelnemers ervan bewust waren dat de arbocheck een middel is om afspraken mét de zorgvrager te maken. Waardoor iedereen op één lijn zou kunnen komen te staan.

Op de vraag wie er nu verantwoordelijk is voor de intake met een arbocheck (wie het moet uitvoeren) waren de meningen lichtelijk verdeeld. De meerderheid was het er wel mee eens dat de intake het beste uitgevoerd kon worden door een onafhankelijk persoon. Dit omdat er dan geen belangenverstrengeling is.

Problemen rondom de arbocheck

Het doel en het gebruik van de arbocheck is bij deze deelnemers duidelijk. Echter in de praktijk lijkt het niet bij iedereen zo soepel te verlopen. Door middel van discussie en prikkelende vragen komen ook verschillende problemen en oplossingen naar boven.

Zo is er bij de intake het probleem wie deze afneemt. Sommige organisaties laten de zorgverleners het zelf doen, alleen zijn ze daar niet altijd even blij mee omdat er enigszins toch sprake is van belangenverstrengeling. De zorgverlener heeft toch vaak een zwak voor een zorgvrager en stelt het belang van de zorgvrager vaak voorop. Het kan ook zijn dat de zorgverlener het helemaal niet ziet zitten om met een bepaald hulpmiddel te werken. Bijvoorbeeld omdat de taak dan veel langer duurt dan zonder. In deze gevallen kan het zijn dat de zorgverlener er voor kiest om onder fysieke overbelasting te werken en de arbocheck dus niet goed in te vullen.

Sommige organisaties wisten niet hoe ze dit zouden kunnen voorkomen of controleren. Andere organisaties hadden hier wel oplossingen voor. Zo laten ze de zorgverlener zelf de arbocheck tijdens de intake afnemen en als dan het zorgdossier beëindigd is, wordt alles gecontroleerd, dus ook de arbocheck. Als hier dan iets niet klopt zal dit teruggekoppeld worden naar de zorgverlener. Dit geldt ook als er sprake is van verzuim, in dat geval komen ook bepaalde fouten in de arbochecks aan het licht. Verder hebben de zorgverleners de plicht om, ook al is er al een intake gedaan, te blijven controleren of alles klopt. Zo kan tijdens het invullen voor een andere collega fouten gecorrigeerd worden. Deze maatregelen hebben in de praktijk veel effect en de organisaties die zo werken zijn er zeer tevreden over.

Een ander probleem dat naar voren kwam is het uitvoeren van de acties uit de arbocheck. Soms hebben zorgvragers heel weinig geld en kunnen ze een bepaald hulpmiddel niet aan schaffen. Dit blijkt een bekend probleem te zijn bij verschillende organisaties. Als oplossing kwam naar voren dat er verschillende instanties bestaan die dat soort mensen bijstaan. In de praktijk blijkt echter dat dat niet altijd even eenvoudig is. En dat het soms heel lang duurt voordat het hulpmiddel geleverd kan worden en soms is het helemaal niet leverbaar. In dat geval kwamen de deelnemers

tot de conclusie dat er samen met de zorgvrager naar creatieve oplossingen gekeken moest worden.

Ook blijken er zorgvragers te zijn die niet altijd mee willen werken bij de aanschaf van een hulpmiddel, omdat ze het niet willen of niet nodig vinden. In dit soort situaties waren veel mensen het met elkaar eens dat er op dat moment duidelijkheid moet komen van de thuiszorgorganisatie. Het moet duidelijk zijn dat er van beide kanten, van zowel de zorgvrager als van de organisatie een steentje bijgedragen moet worden. De zorgvrager wil thuis verzorgd worden en de thuiszorg wil die zorg verlenen. Dit moet heel duidelijk zijn bij de zorgvrager. Vaak draait de zorgvrager na zo'n duidelijk gesprek bij en kan het hulpmiddel als nog besteld worden. Doet de zorgvrager dat niet dat zal de organisatie moeten leren op één lijn te blijven staan en zal iedereen zich moeten vasthouden aan de resultaten van de arbocheck. Toch blijkt dat veel mensen het moeilijk vinden om in deze situatie de regels te blijven volgen en zich te houden aan de schriftelijk afspraken van de arbocheck. Dit omdat een gedeeltelijke zorgweigeringsprocedure de zorgverleners erg afschikt. Dit is nog steeds een lastig punt bij verschillende deelnemers.

De privacywetgeving bemoeilijkt de intake. Zo mogen de kastjes mogen niet zomaar meer worden ingekeken om te kijken welke materialen er aanwezig zijn om te inventariseren voor de arbocheck. Vroeger werden alle kasten opgetrokken en werd alles van te voren klaar gelegd. Nu duurt het allemaal langer zodat bijvoorbeeld de bevalling al bijna begint terwijl de inventarisatie, de intake, nog niet is afgerond. Verder adviseert de Arbeidsinspectie om de arbocheck te hanteren, maar wordt er geen geld beschikbaar gesteld om de gehele check ook daadwerkelijk uit te voeren. Voorbeelden hiervan zijn: De zorgverlener moet door de intake overuren draaien of de organisatie moet een onafhankelijk persoon inschakelen. De vraag is dan wie daarvoor gaat betalen.

Er is geen landelijke standaard voor de arbocheck. Waarom verschilt de arbocheck van stad tot stad? Waarom wordt de keuze welke arbocheck er gebruikt moet worden bij de thuiszorgorganisaties gelegd? Zou het niet veel eenvoudiger zijn als er één basis (minimum) arbocheck wordt gemaakt, die door iedereen gebruikt moet worden en die door de thuiszorgorganisaties zelf aangevuld kan worden?

Kortom de deelnemers willen de arbocheck wel gebruiken en zien de voordelen er wel van in, maar ze zien ook veel nadelen. Zeker op het gebied van de financiering.

Een ander probleem wat ook aan de orde is gekomen is het probleem van de kraamzorg. Daar werkt de arbocheck niet omdat de tijd die de zorgverlener bij de zorgvrager doorbrengt veel te kort is. Als oplossing kwam naar voren dat er in dat geval gebruik gemaakt kan worden van de interieurbox. Hierin zitten alle materialen die bij de zorg gebruikt worden. Met deze materialen kan arbo-veilig gewerkt worden aangezien de materialen ergonomisch verantwoord zijn en voldoen aan de arbo-eisen.

Website www.praktijkregelsthuishzorg.nl

De mensen zien de website als een handig instrument. De website geeft veel informatie die wordt ondersteund door plaatjes om bepaalde onderdelen te verduidelijken. Alleen internet is niet altijd voor iedereen makkelijk te bereiken. De vraag is dan ook of bepaalde informatie ook op cd-rom gezet kan worden. Sommige thuiszorgorganisaties hebben de foto's in kleur uitgeprint en hebben die ter inzage

voor de thuiszorgmedewerkers liggen. De foto's zijn heel duidelijk en zouden ook in boekvorm gepubliceerd kunnen worden. Verder zal de site up-to-date moeten blijven en zullen nieuwe visies en producten toegevoegd moeten worden. Ook de nieuwe inzichten van de fysieke belastingen zouden op de site vermeld moeten worden. Verder kwam er tijdens de workshop ook naar voren dat de doelgroep van de site *niet* de zorgverleners zijn maar dat de informatie bedoeld is voor de werkgever die op die manier de zorgverleners goed kan begeleiden. Het probleem wat dan wel naar voren kwam is dat het wel een goed idee is, maar de tijd ontbreekt om werkoverleg te hebben om dat soort onderwerp aan de orde te laten komen. Men heeft die tijd er niet voor. De informatie komt daardoor niet bij de zorgverleners terecht die er daadwerkelijk iets mee moeten doen.

Overig

Naar aanleiding van de arbocheck kwamen er ook andere problemen naar voren, zoals bijvoorbeeld de alfahulpen. Veel mensen vragen zich af hoe het daarmee zit met betrekking tot de arbocheck. Deze mensen werken namelijk in opdracht van de zorgvrager en deze is dan ook de werkgever. Hoe kan de thuiszorgorganisatie er dan voor zorgen dat de alfahulp volgens de arbocheck werkt? Als antwoord op dit probleem kwam naar voren dat de thuiszorgorganisaties bemiddelen voor de alfahulp. De mensen zijn niet content met de alfahulpen en verwachten dat het verzuim weer omhoog zal gaan. In hun ogen is dit gewoon een korte termijn visie.

Ook wordt er veel te weinig tijd besteed aan teamoverleg. Dit zijn juist de momenten waarbij belangrijke zaken aan de orde kunnen komen. Echter het teamoverleg vindt met veel geluk hooguit twee keer per jaar plaats. En dan moeten alle onderwerpen aan de orde komen. Dit is volgens de meeste mensen veel te weinig. Echter er is niet meer tijd en/of geld om het uit te breiden. Ook hier geldt: geld = kwaliteit.

De mensen waren er ook van overtuigd dat het heel belangrijk is dat mensen op hoger niveau de zorgverleners leren om voor zich zelf op te komen. Het is belangrijk dat de zorgverlener leren om ook aan zich zelf te denken. Want als ze zich zelf niet goed onderhouden kunnen ze andere mensen ook niet onderhouden. Trainingen zouden hier wel goed van pas kunnen komen. Op deze manier kan er meer aandacht besteed worden aan assertiviteit. Dit betekent ook dat de hele groep zorgverleners op één lijn gezet moeten worden. Want het komt vaak voor dat zorgverlener A weigert, omdat er bijvoorbeeld geen hulpmiddel is en zorgverlener B het toch maar doet.

Verder is het belangrijk dat de organisatie achter de zorgverlener staat en er voor zorgt dat de zorgverlener instaat blijft om zijn taken in een goede sfeer uit te kunnen voeren. Het voorbeeld dat hierbij wordt aangedragen is een strijkvoorbeeld. Als er bijvoorbeeld geen strijkplank aanwezig is mag de zorgverlener niet strijken. Echter als de zorgvrager in dat geval nog steeds wil dat de zorgverlener gaat strijken bevindt de zorgverlener zich in een lastig pakket. Hierdoor kan de relatie tussen zorgverlener en zorgvrager schade op lopen. In dat soort gevallen is het van belang dat de organisatie hier de verantwoordelijkheid neemt en de zorgvrager op de hoogte stelt van het feit dat de zorgverlener geen toestemming heeft om die taak uit te voeren. Zo blijft de zorgverlener buiten schot en kunnen de andere taken vaak in de goede sfeer gedaan worden.

Verder waren de mensen het met elkaar eens dat de gemeenten ook niet altijd meewerken. En dat zorgt soms voor lastige situaties. Het is van belang dat de

gemeenten hier meer bewust van wordt en zich drukker moet maken over het aanbestedingsplan. De meeste mensen zijn er van overtuigd dat als dit beleid zo door gaat en als er steeds minder geld besteed kan worden, het verzuim zeker weer omhoog zal gaan.

Bij het bestellen van hulpmiddelen stuit men ook op veel problemen. Zo worden douchestoelen via de gemeente besteld en bijna altijd zijn daar problemen mee. Het model past bijvoorbeeld niet door de deur en kan dus ook niet geplaatst worden. Of het hulpmiddel is niet geschikt voor de zorgverlener. Het kost allemaal veel tijd waardoor de zorgverlener en de zorgvrager lang zonder hulpmiddel zit. Verder zijn niet alle hulpmiddelen beschikbaar. Zo was er een tillift nodig voor een zeer zwaar persoon. En de tilliften die ze konden bestellen konden het gewicht niet aan. Verder letten verzekeringsmaatschappijen alleen maar op de zorgvrager en niet op de zorgverlener. Dit betekent dat de zorgverlener met hulpmiddelen moet werken die voor hem/haar niet geschikt zijn. Dit zorgt alsnog voor fysieke overbelasting.

Besproken vragen:

1. Wat als de ruimte veel te beperkt is voor het benodigde hulpmiddel?

De meeste mensen wisten met deze vraag wel wat raad. Ze zeiden dat er dan meteen naar alternatieven gezocht moest worden. Als er bijvoorbeeld een tillift nodig is en die kan niet geplaatst worden dan kan de zorgvrager op bed gewassen worden. Er kan ook gebruik gemaakt worden van matrassheffers. Eventueel kan de zorgvrager naar een andere kamer verplaatst worden waar er wel mogelijkheden zijn voor het hulpmiddel. Wat belangrijk is, is dat de zorgverlener altijd duidelijk is in wat hij/zij wil en kan, en dat dat in goede verhouding staat zijn met wat betaalbaar en mogelijk is. Wat ook als oplossing aangedragen werd is dat er twee zorgverleners ingezet zouden kunnen worden in bepaalde omstandigheden. Alleen dat is vaak wel te duur.

Verder vinden de mensen het belangrijk dat er meer informatie wordt gegeven aan de mensen wat betreft de thuiszorg. Mensen moet er nu al een beetje rekening mee houden dat ze later misschien zorg nodig hebben. Dus ze moeten zich er meer bewust van worden wat voor gevolgen dat heeft. Volgens sommigen schijnen bepaalde woonvormen (Zytok) en andere nieuwe projecten zich al te richten op de toekomst, door rekening te houden met de inrichting zodat er voldoende ruimte is voor eventuele hulpmiddelen.

Wat bij de meesten nog niet heel erg leeft is om eerst aan jezelf te denken. Het voorbeeld wat uit de zaal kwam was over een vrouw die op bed gewassen moest worden maar alleen vanuit de kan van de voeten goed bereikbaar was. De stelling was dat de zorgverlener eerst aan zich zelf moet denken en zichzelf geen ongunstige werkhoudingen moet aanmeten zodat hij/zij de zorgvrager toch helemaal kon wassen. Dus dat in die situatie alleen de voeten gewassen konden worden en verder niks. Hier waren veel mensen het niet mee eens omdat ze vonden dat je zo iemand niet aan zijn of haar lot kon overlaten. Op de vraag of ze dan in ongunstige werkhoudingen zouden gaan werken was het antwoord ja.

2. Wie is er verantwoordelijk voor de intake, wie neemt het af?

De mensen waren het er over eens dat een onafhankelijk persoon het beste zou zijn. Dit omdat de zorgvragers op het gemoed van de zorgverlener kan in werken en dat hierdoor de objectiviteit van de zorgverlener beïnvloed kan worden. Daar was niet iedereen het mee eens want er waren organisaties die de intake wel door de

zorgverleners zelf lieten invullen en werd dit proces gecontroleerd. Als de zorg beëindigd is dan wordt het zorgdossier gecontroleerd samen met de arbocheck en als daar dan iets niet klopt wordt de zorgverlener daarop aan gesproken. Verder komen foutieve arbochecks ook naar boven als een andere zorgverlener bij de zorgvrager gaat werken, want die merkt dan dat hij/zij er niet arbo-veilig kan werken. De zorgverlener heeft namelijk de plicht, ondanks dat de intake al gedaan is om te zien of alles klopt.

Verder werden de intakes gedaan door zorgverlener van niveau 3, de eerste verantwoordelijke, of de teamleider. Bij de huishoudzorg wordt het bijna altijd door iemand gedaan die de taken bij de zorgvrager niet hoeft te verrichten. De Arbeidsinspectie zegt hierover dat de zorgverlener de intake zelf mag doen mits die niveau 3 heeft.

3. Wie is er verantwoordelijk voor de acties die uit de intake komen?

Hier zijn niet alle deelnemers het over eens. In bijna elke organisatie wordt het weer anders geregeld. Vaak is de zorgverlener zelf verantwoordelijk voor de maatregelen die genomen moeten worden. Ze zijn op de hoogte van de wegen die bewandeld moeten worden om aan bepaalde hulpmiddelen te komen. Echter er zijn ook organisaties waarbij de hulpmanager de verantwoordelijkheid ervoor neemt. Hij/zij zorgt ervoor dat de benodigde hulpmiddelen en/of aanpassingen aan de werkomgevingen worden gerealiseerd. Wel is het een gemeenschappelijk belang voor zowel de zorgvrager als de thuiszorgorganisatie. Kleine dingen zoals een stofzuiger of een toiletborstel zullen dan bijvoorbeeld door de zorgvrager zelf geregeld moeten worden. Het hangt er dus ook sterk vanaf wat voor hulpmiddelen er ontbreken en wat voor veranderingen er plaats moeten vinden.

4. Stel er komt uit de intake dat er een tillift / douchestoel / hoog-laag bed nodig is. Welke problemen kunnen er ontstaan om het hulpmiddel te verkrijgen en te plaatsen? Dat het benodigde hulpmiddel niet te verkrijgen is of dat het heel lang duurt voordat het rond is.

5. Noem alternatieven als het noodzakelijke hulpmiddel niet beschikbaar is? Mensen noemde bijvoorbeeld de tillift, als deze niet aanwezig is dan kan de zorgvrager niet verplaatst worden en dan zal hij/zij op bed gewassen moeten worden. Of als er bijvoorbeeld geen huishoudtrap aanwezig is dan zou er een stok gebruikt kunnen worden waar een spons en een trekker aan zit.

6. Hoe kunnen werknemers gestimuleerd worden arbo-veilig te werken ondanks tijdsdruk?
- Zorgverleners moeten veel meer geënthousiasmeerd worden in plaats van bekritiseerd.
 - Arbo-veiligheid moet veel meer onder de aandacht gebracht worden. Zo nu en dan zeggen heeft geen zin. Het moet continu onder de aandacht gebracht worden opdat het een onderdeel van het werken wordt.
 - Het gedrag van de zorgverleners moet aangepakt worden. Zorgverleners die eigenwijs zijn en zich opzettelijk niet aan de regels houden moeten aangepakt worden. Voor zorgverleners die weigeren de voor handen liggende hulpmiddelen te gebruiken en er voor kiezen gezondheidsrisico te lopen moeten sancties gelden. Als de zorgverleners zich echter niet aan de regels houden, dan controleert de thuiszorgorganisatie te weinig en moet dat verscherp worden.
 - Verder kunnen er trainingen en cursussen gegeven worden voor de zorgverleners. En dan niet 1 of 2 keer per jaar, want dat heeft geen zin. Maar het moet een

continu proces worden. Hierbij moet dan veel aandacht gegeven worden aan gedragsbeïnvloeding. De zorgverleners moeten op een heel andere manier gaan werken. En ook leren om aan zich zelf te denken. Verder moeten de werkgevers alles schriftelijk vastleggen. Welke instructies, cursussen en trainingen hebben de zorgverleners gehad. Want op die manier kan de werkgever de zorgverleners confronteren met slecht werkgedrag.

7. Wie heeft ervaring met het effect van het gebruik van een verkeerd hulpmiddelen of gebrek aan intake?

Er waren wel een aantal deelnemers die te maken hebben gehad met het gebruik van een verkeerd hulpmiddel. Daar werd dan ook melding van gemaakt, want de mensen kregen daardoor wel klachten.

6 Conclusie

Wat betreft de website praktijkregelsthuishoudzorg.nl, kan er nog wel het een en ander verbeterd worden. Als er gekeken wordt naar het tabblad van de huishoudzorg kan deze qua inhoud met betrekking tot de arbocheck, als redelijk compleet beschouwd worden. De arbocheck op het gebied van de werkomgeving is heel summier beschreven en is in dit verslag dan ook aangevuld. Als deze informatie wordt bijgewerkt op de site is de arbocheck van de huishoudzorg compleet.

Bij de kraamzorg moet duidelijk naar voren komen dat de arbocheck voor een groot gedeelte overeenkomt met die van de huishoudzorg. Dat wil zeggen dat voor een compleet overzicht van de arbocheck met betrekking tot de kraamzorg zowel gekeken moet worden naar het tabblad van de huishoudzorg als die van de kraamzorg. De specifieke taken van de kraamzorg kunnen niet als compleet worden beschouwd. Hier zijn dan ook aanvullende arbochecks voor gemaakt. Dit omdat deze taken vrij vaak worden uitgevoerd in deze sector en het daarom belangrijk is dat de zorgverlener op de hoogte is van de regels met betrekking tot de werkmaterialen. Net zoals bij de huishoudzorg wordt er bij de kraamzorg niet ingegaan op de arbocheck van de werkomgeving. Omdat de werkomgeving van de kraamzorg overeenkomt met die van de huishoudzorg kan bij de kraamzorg naar de aanvullende arbocheck van de huishoudzorg verwezen worden.

Bij de zorgverlening waren zowel de arbochecks voor de werkmaterialen als voor de werkomgeving moeilijk te vinden. Voor beiden zijn hier aanvullende arbochecks geschreven. Als deze verwerkt worden op de site is de informatie m.b.t. de arbocheck bij de zorgverlening overzichtelijk en compleet.

Met betrekking tot de workshops kan wel gesteld worden dat het idee 'arbocheck' wel geaccepteerd wordt in de zorgsector alleen dat mensen veel last hebben van tegenstrijdigheden. Zo erg dat het resulteert in het werken onder fysieke overbelasting. Met andere woorden doordat nog niet alle neuzen dezelfde kant op wijzen bereikt de arbocheck niet altijd zijn doel maar heeft juist soms een averechts effect. Dit betekent dat mensen van de thuiszorgorganisaties soms tussen wal en schip zitten. Ze willen het wel goed doen en zich aan de regels houden maar de mogelijkheden zijn niet altijd even toereikend en de situatie is er niet altijd naar. Ondanks het feit dat ze hun best doen worden ze toch op de vingers getikt door de inspectie. Dat zet soms kwaad bloed met betrekking tot de arbocheck.

Bijlagen

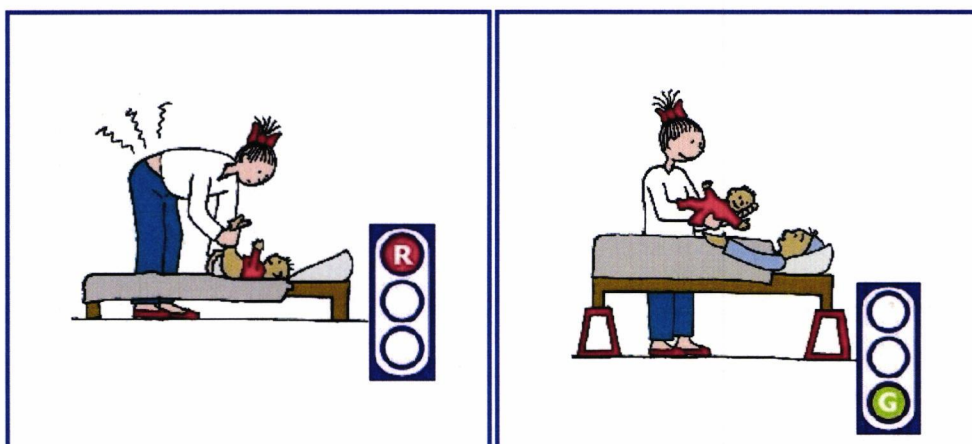
- I Aanvullende arbochecks
- II Presentatie hand-outs
- III Programma Landelijke studiemiddag

I Aanvullende arbochecks Kraamzorg

Hier zullen de aanvullende arbochecks van de kraamzorg besproken worden. Na de inventarisatie van de website bleken deze onderdelen te ontbreken. Marieke van der Meer heeft voor deze werkmaterialen arbochecks opgesteld waarmee in de toekomst gewerkt zou kunnen worden.

Bedpootverhogers

Als de zorgverlener de moeder of het kind op bed moet verzorgen is het van belang dat de zorgverlener op de goede hoogte kan werken. Bij veel bedden is het dan ook het geval dat de hoogte veel te laag is, waardoor de zorgverlener met een gebogen rug moet werken. Dit zorgt dan ook voor fysieke overbelasting van de rug. Door gebruikt te maken van bedpootverhogers zal de fysieke overbelasting opgeheven worden en kan er op de juiste hoogte gewerkt worden.

Kwaliteitsoordeel groen - Eisen die wenselijk zijn

De minimale hoogte van het bed van de kraamvrouw bedraagt 90 cm. Zo kan de kraamvrouw geholpen worden in een betere werkhouding.

Minimale eisen om professionele hulp te kunnen bieden

Het bed staat stabiel op de verhogers.

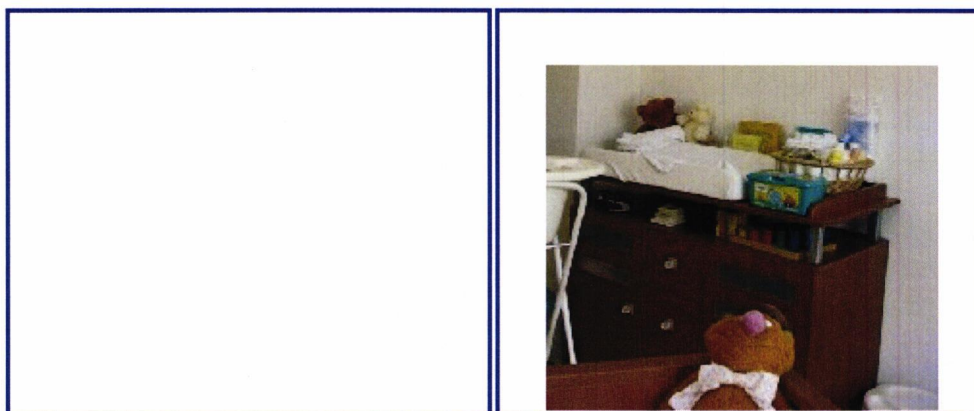

Kwaliteitsoordeel rood - Niet acceptabel

De verhogers zijn niet aanwezig of te laag.

Aankleedtafel / commode

Ook bij een aankleedtafel/commode is het van belang dat deze een juiste hoogte heeft. Dit zodat de zorgverlener niet met gebogen rug hoeft te werken of op de tenen moet gaan staan. Verder moeten de maten van de commode ook juist zijn zodat het kind er veilig op kan liggen. Een juiste diepte en breed is heel belangrijk.

Kwaliteitsoordeel groen - Eisen die wenselijk zijn

- Door gebruik van een goede commode kan de baby verzorgd, gewassen en aangekleed worden in een gunstige werkhouding. Bij voorkeur kan deze nog in hoogte versteld worden (min 90 cm hoog).
- Op de aankleedtafel ligt een aankleedkussen die eenvoudig te reinigen is en een verhoogde rand heeft.

Minimale eisen om professionele hulp te kunnen bieden

- De commode is minimaal 90 cm hoog.
- De commode is minimaal 70 cm diep en 90 breed.
- Er is ruimte voor het plaatsen van benodigdheden in de directe omgeving van de aankleedtafel.

Kwaliteitsoordeel rood - Niet acceptabel

- De aankleedtafel is te laag (<90 cm).

Baby temperaturen

Er moet ook een hulpmiddel aanwezig zijn om de temperatuur te meten van het kind. De zorgverlener ziet het kind iedere dag bloot en kan dan de kleur, ademfrequentie, motoriek, huid, ogen, navel en de omvang van het kind observeren. Echter de warmte van het kind kan ook informatie geven over de gezondheid van het kind. Vandaar dat er een thermometer aanwezig moet zijn.

Kwaliteitsoordeel groen - Eisen die wenselijk zijn

Minimale eisen om professionele hulp te kunnen bieden

- De thermometer is geschikt voor baby's.

Kwaliteitsoordeel rood - Niet acceptabel

Weegschalen

Ondanks dat de zorgverlener het kind iedere dag observeert is het toch handig als er een weegschaal aanwezig is. Dit omdat op deze manier het gewicht van het kind nauwkeuriger bepaald kan worden.

Kwaliteitsoordeel groen - Eisen die wenselijk zijn

Er wordt gebruik gemaakt van een weegschaal met een babyschaal (voorkeur) of een unster met zak voor de baby.

Minimale eisen om professionele hulp te kunnen bieden

De weegschaal moet het juiste bereik hebben.

Kwaliteitsoordeel rood - Niet acceptabel

De weegschaal heeft scherpe randen.

Verschonen kraambed

Tijdens de kraamperiode valt het verschonen van het kraambed ook onder de taken van de zorgverlener. Hiervoor zijn dan ook een aantal eisen opgesteld.

Kwaliteitsoordeel groen - Eisen die wenselijk zijn

Het bed is van de kant af geplaatst.

Minimale eisen om professionele hulp te kunnen bieden

Rondom het bed is voldoende ruimte om te werken.

Kwaliteitsoordeel rood - Niet acceptabel

Waterbedden worden niet verschoond.

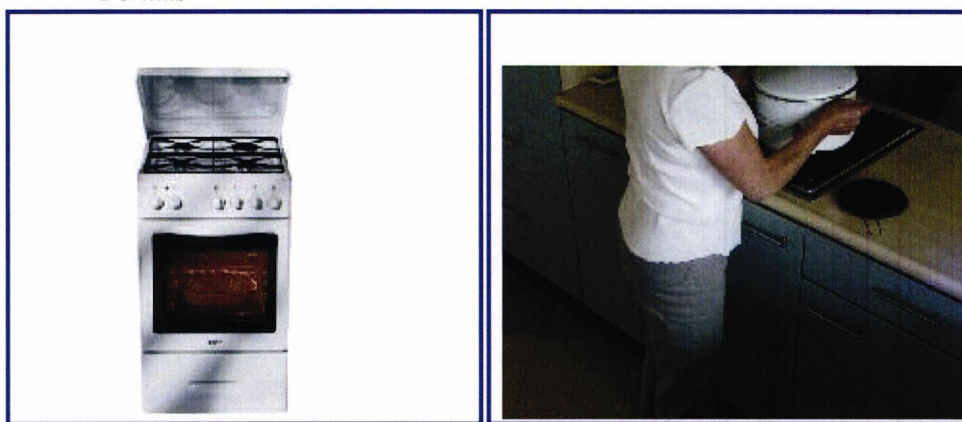
Materiaal zoals de borstkolf, flessen en spenen kunnen op verschillende manieren uitgekookt worden. Hiervoor moeten de volgende combinaties aanwezig zijn:

- Fornuis en pan of
- Magnetron en schaal of
- Sterilisator

Voor deze hulpmiddelen zijn ook arbochecks opgesteld. Deze zullen hieronder beschreven worden.

Hieronder worden verschillende huishoudelijke werkmaterialen besproken die ook een belangrijke rol bij de kraamzorg spelen.

Fornuis

Arbo-check groen - Eisen die wenselijk zijn

Minimale eisen om professionele hulp te kunnen bieden

- 2 kookpitten
- gaskomfoor: gasaansluiting moet stevig vastzitten
- gaskomfoor: geen poreuze gasslang
- gaskomfoor: morsbak aanwezig
- gaskomfoor: giveg-merk of sticker
- gaskomfoor: afzuig- of ventialtie mogelijkheid in kookruimte
- gaskomfoor: afsluitbare gastoevoerkraan
- elektrisch komfoor: elektrische aansluiting met drie-aderig snoer in een geaard stopcontact

[hulpmiddelen:] Fornuis - kooktoestellen

Arbo-check rood - Niet acceptabel

Pannen**Arbo-check groen - Eisen die wenselijk zijn**

- koudgreep-oren

Minimale eisen om professionele hulp te kunnen bieden

Oren gaaf en stevig bevestigd

[hulpmiddelen:] Pannen voor het koken

Arbo-check rood - Niet acceptabel*Magnetron***Kwaliteitsoordeel groen - Eisen die wenselijk zijn**

- Eenvoudige bediening.
- De magnetron staat buiten het bereik van eventuele kinderen.

Minimale eisen om professionele hulp te kunnen bieden

- De magnetron is schoon van binnen (geen etensresten).
- Er is een glasplaat aanwezig in de magnetron.

Kwaliteitsoordeel rood - Niet acceptabel

- Magnetron is beschadigd.
- Scharnier is kapot.
- Deur sluit niet goed.
- De magnetron staat naast de gootsteen.
- De stroomkabel is beschadigd.

Sterilisator voor in magnetron

	Kwaliteitsoordeel groen - Eisen die wenselijk zijn <ul style="list-style-type: none">- De schaal is ontworpen voor het schoonmaken van spenen e.d. in de magnetron.- Tang aanwezig
	Minimale eisen om professionele hulp te kunnen bieden <ul style="list-style-type: none">- De schaal is magnetron bestendig.
	Kwaliteitsoordeel rood - Niet acceptabel <ul style="list-style-type: none">- De schaal is niet magnetronbestendig- Schalen van dun glas of kristal

Sterilisator (stoom)

	Kwaliteitsoordeel groen - Eisen die wenselijk zijn <ul style="list-style-type: none">- Tang aanwezig- Controlelampje- Automatische uitschakeling
	Minimale eisen om professionele hulp te kunnen bieden <ul style="list-style-type: none">- Oververhittingbeveiliging
	Kwaliteitsoordeel rood - Niet acceptabel <ul style="list-style-type: none">- Kapotte onderdelen- Kapot snoer (niet compleet geïsoleerd)

II Presentatie hand-outs

Arbo-check Thuiszorg

Vormt een brug tussen kwaliteit van het werk en kwaliteit van de zorg

TNO Bouwzorg - Dorine Binnink

Inhoud

- Wat is de arbo-check
- Waarom de arbo-check
- De arbeidsinspectie
- Keuze arbo-check
- www.praktijkregelsthuishoorn.nl
 - Huishoudzorg
 - Zorgverlening / lijfgebonden hulpmiddelen
 - Kraamzorg
- Het boekje
 - Huishoudzorg
 - Zorgverlening
 - Kraamzorg
- Praktijk

www.praktijkregelsthuishoorn.nl

Virtuele Wegwijzer
Praktijkregels Thuiszorg

© Praktijkregels Thuiszorg

Wat is de arbo-check?

© Praktijkregels Thuiszorg

Wat is de arbo-check?

- De arbo-check zorgt ervoor dat er overzicht verkregen wordt van de fysieke arbeidsomstandigheden van de zorgverleners
- Basis praktijkregels
- Arbo-check is een onderdeel van een heel proces:
 - Beoordelen arbeidsomstandigheden
 - Vastleggen afspraken, aanpassingen van werkmateriaal en werkomgeving
 - Controle op naleving
 - Evalueren arbo-check

© Praktijkregels Thuiszorg

Voorbeeld arbo-check (Kraamzorg)

Taak	Benodigde materiaal
Lichamelijke verzorging op bed	<ul style="list-style-type: none"> • Ledikantverhogers / ziekenhuisbed / geen waterbed • 2 grote emmer (10 liter) • Waskom, po, litermaat / schone fles • Bedtafel of stevige stoel voor wasbak / emmer

Voorwaarden / eis	Aanwezig Ja / Nee Nee, welke afspraken
<ul style="list-style-type: none"> • Werkruimte min 90 à 110 cm aan zijkant en 70 cm aan voetzijde van bed • Bovenkant van matras min 75 cm, bij voorkeur 90 cm van de grond • Emmers dienen schoon en deugdelijk te zijn • Geen losse kledies rondom het bed 	☐ ☐

© Praktijkregels Thuiszorg

Voorbeeld arbo-check Huishoudzorg

Taak	Benodigde materiaal
Stofzuigen	<ul style="list-style-type: none"> • Stofzuiger • Stofzuigerzakken

Voorwaarden / eis	Aanwezig Ja / Nee Nee, welke afspraken
<ul style="list-style-type: none"> • Elektrisch veilig • Sleemodel op wielen • Lengte slang standaard (200 cm) • Lengte snoer standaard (7 m) • Lengte steel standaard (130 – 145 cm) • Max gewicht 10 kg 	☐ ☐

© Praktijkregels Thuiszorg

Waarom een arbo-check

- 1 Bij de start van de zorgverlening kan worden nagegaan of de situatie voldoet aan de praktijkregels
- 2 De arbo-check bevordert de aandacht voor de fysieke belasting
- 3 Arbo-check maakt afspraken om te voldoen aan de praktijkregels hierdoor toetsbaar
- 4 Stap voor stap bewust worden van de fysieke belasting en deskundig mee omgaan

De arbeidsinspectie

- Gebruik van de arbo-check als intake instrument wordt bij sommige organisaties niet of onvoldoende gebruikt
- Organisaties aangesloten bij ActiZ, SPOT en BTN voldoet 9% van de 142 gecontroleerde organisaties niet
- Organisaties niet aangesloten bij brancheorganisaties voldoet 24% van de 21 gecontroleerde organisaties niet
- Maatregelen die voortvloeien uit de arbo-check worden niet altijd uitgevoerd

Vraag

- Wat als de ruime ruimte niet voldoet (laag bedden)?

Keuze arbo-check

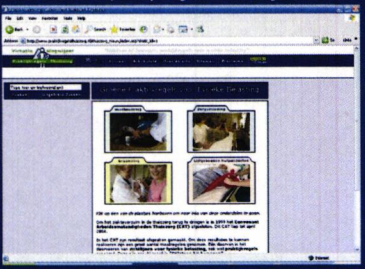
- Goed werkgeverschap, welke werkgever wil geen gezonde en tevreden zorgverleners
- De Arboret verplicht de werkgever om beleid te voeren ter voorkoming van gevaarlijke situaties voor de zorgverleners
- De arbo-check is een hulpmiddel om de cliënt duidelijkheid te verschaffen en maakt procedures helder en toetsbaar

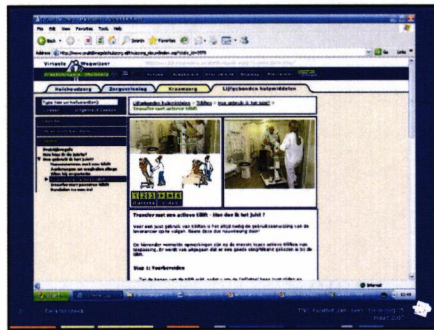
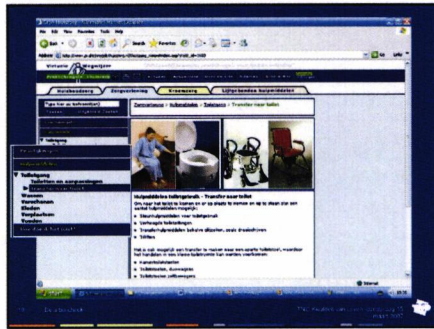
Vraag

- Wie is er verantwoordelijk voor het afstemmen van de intake?
- Wie is er verantwoordelijk voor de intake komen?

www.praktijkregelsthuizorg.nl

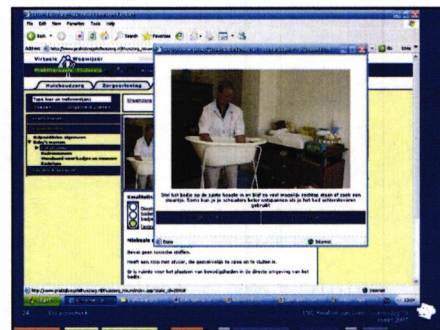

Hulpmiddelen bij zorgverlening

- Actieve tilt of stalift
- Passieve tiltift
- Plafondsystemen
- Kinderliften
- Bad / doucheliften
- Demontabele liften
- Hoog-laag bedden
- Matrasheffers
- Glijzelen
- Douchestretcher
- Kousaantrekker
- Stasteun

Vraag

• Stev' er komt uit de intake dat er een tiltift / douchestoel / hoog-laag bed nodig is. Welke problemen kunnen er ontstaan om het hulpmiddel te verkrijgen en te plaatsen?

Boekje: 'Arbocheck in de Thuiszorg' Huishoudzorg / Kraamzorg

- Thuiszorg Zuid-Gelderland
 - Werkmaterialen en werkomgeving
- Amsterdam Thuiszorg
 - Uitgebreider, betreft ook welzijn en veiligheid erbij

Boekje: 'Arbocheck in de Thuiszorg' Zorgverlening

- Thuiszorg Utrecht
 - Werkplek inrichting en benodigde materialen bij verzorgen, verzorgen op bed, verplaatsen en medisch technische handelingen
- Amsterdam Thuiszorg
 - Uitgebreide analyse van de clientsituatie met betrekking tot fysieke belasting en omgevingsfactoren

Illustration of a person with a pencil and a checklist, symbolizing a check or assessment.

Casus Zorgverlening (1)

- Taak
 - Wassen op bed
- Materialen
 - Hoog-laag bed
 - Glijzeil
 - Washanden
 - Waterschaal
 - Handdoeken

Casus Zorgverlening (2)

- Waarden te voldoen: Arbocheck
 - Hoog-laag bed

Arbo-check groen – Eisen die wenselijk zijn
 De werkhouding is goed, voldoende ruimte om te werken. De werkhouding is comfortabel, de werkhouding is veilig. De werkhouding is veilig, de werkhouding is veilig. De werkhouding is veilig, de werkhouding is veilig.

Minimale eisen om professionele hulp te kunnen bieden
 Het bed is in de hoogte verstelbaar, de hoogte is minimaal 100 cm. Het bed is in de breedte verstelbaar, de breedte is minimaal 80 cm. Het bed is in de diepte verstelbaar, de diepte is minimaal 190 cm.

Arbo-check rood - Niet acceptabel
 De werkhouding is onveilig, de werkhouding is onveilig.

Casus Zorgverlening (3)

- (Praktijkregels)
- (Hoe doe ik het juist?)
- Inzetten van hulpmiddelen in een beperkte ruimte

• Hoog-laag bed	-	Gebruik maken van matrassheffers of bedverhogers nvt
• Glijzeil	-	Droogwassen
• Washanden	-	Droogwassen
• Waterschaal	-	Droogwassen
• Handdoeken	-	Droogwassen

Casus Huishoudzorg (1)

- Taak
 - Ramen wassen
- Materialen
 - Grote emmer
 - Spons
 - Raamtrekker
 - Zeem
 - Werkdoek
 - Huishoudtrap

TNO-rapport van TNO, versie 02-11 maart 2011

Casus Huishoudzorg (2)

- Waarvan te voldoen: Arbo-check
 - Grote emmer

Arbo-check groen – Eisen die wenselijk zijn
 Emmer is van fibrovezel
 Emmer heeft brede rand
 Emmer heeft schenklip
 Emmer heeft brede handgreep

Minimale eisen om professionele hulp te krijgen
 Emmer is van slijvast kunststof
 Niet versierd en warm isoleren
 Emmer heeft een (breed) handgreep

Arbo-check rood - Niet acceptabel
 Emmer is vervuld
 Kapot hengsel
 Hengsel zonder handgreep
 Emmer is gescheurd

TNO-rapport van TNO, versie 02-11 maart 2011

Casus Huishoudzorg (3)

- Waarvan te voldoen: Arbo-check
 - Huishoudtrap

Arbo-check groen – Eisen die wenselijk zijn
 Huishoudtrap met platform
 Huishoudtrap met eiken of beugel
 Huishoudtrap met haak
 Hoogte aanpasbaar aan de situatie

Minimale eisen om professionele hulp te krijgen
 Kleine trap met 2 of 4 treden
 Hoogte bereik: 110 cm
 Staanbuis op 60 cm
 Ritsslip onder poten, op treden en platform
 Minimum 1 schenkelbuis

Arbo-check rood - Niet acceptabel
 Treden of trekkers is kapot of af
 Huishoudtrap zonder beugel
 Zwaarder dan 10 kilo
 Huishoudtrap zonder vergrendeling
 Huishoudtrap met verboden poten

TNO-rapport van TNO, versie 02-11 maart 2011

Casus Huishoudzorg (4)

- (Praktijk)regels
- (Hoe doe ik het juist?)
- Inzetten van hulpmiddelen in een beperkte ruimte
 - Grote emmer - Kan ook een kleinere emmer nemen waar alleen een spons in kan
 - Spons - nvt
 - Raamtrekker - Kleinere formaat
 - Zeem - nvt
 - Werkdoek - nvt
 - Huishoudtrap - Stabiele verhoging van een kleiner formaat

TNO-rapport van TNO, versie 02-11 maart 2011

Vragen

- Noem alternatieven als het noodzakelijke hulpmiddel niet beschikbaar is?
- Hoe kunnen werknemers gestimuleerd worden om te werken ondanks tijdsdruk?
- Wie heeft ervaring met het effect van het gebruik van verkeerd hulpmiddelen of gebrek aan intake?

TNO-rapport van TNO, versie 02-11 maart 2011

Bedankt voor de aandacht

Zijn er nog vragen?

TNO-rapport van TNO, versie 02-11 maart 2011

III Programma Landelijke studiemiddag

Programma

Middagvoorzitter: **drs. Hans Bor**, directeur Arbeidsinspectie, Directie Dienstverlening

- vanaf 12.00 uur **Ontvangst met een inloop lunch en uitreiking documentatie**
- 13.00 uur **Opening en toelichting op het programma door de middagvoorzitter.**
- 13.05 uur **Een blik in de toekomst**
Inleiding over nieuwe Arbo regelgeving en nieuwe werkwijze van de Arbeidsinspectie door drs. Hans Bor, directeur Arbeidsinspectie Directie Dienstverlening.
- 13.25 uur **Een blik terug. Waar staat de Thuiszorg?**
Inleiding over de huidige situatie binnen de Thuiszorgorganisaties, resultaten van het inspectieproject Thuiszorg 2006 van de Arbeidsinspectie door drs. Johan Jol, manager Strategie Arbeidsinspectie Directie Dienstverlening.
- 13.40 uur **Visie op nieuwe Arbo wet, vanuit werkgeversstandpunt**
Hoe kijken werkgeversorganisaties aan tegen de nieuwe ontwikkelingen, wat komt er op hun af en wat is hierin de rol van de werkgever.
Inleiding verzorgd vanuit een werkgeversorganisatie.
- 13.55 uur **Visie op nieuwe Arbo wet, vanuit werknemersstandpunt**
Hoe kijken werknemersorganisaties aan tegen de nieuwe ontwikkelingen, wat komt er op de werknemers af en welke rol kan de OR hierin vervullen.
Inleiding verzorgd vanuit een werknemersorganisatie.
- 14.10 uur **Pauze**
- 14.40 uur **Eerste workshopronde**
Per workshopronde zijn er vier workshops.
2 workshops over fysieke belasting
2 workshops over sociale veiligheid
- De workshops vinden plaats onder leiding van een professionele discussieleider en met inbreng van (ervarings)deskundigen van ondermeer TNO, VNG en van de Arbeidsinspectie.
- 15.40 uur **Tweede workshopronde**
zie hiervoor
- 16.30 uur tot 17.00 uur **Informeel napraten bij een hapje en drankje**
Mogelijkheid tot individueel overleg met ervaringsdeskundigen.

Bij de informatiestands kunt u voorafgaand aan en tijdens de pauze terecht voor algemene en specifieke informatie op het arboterein.